

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 195 Ft

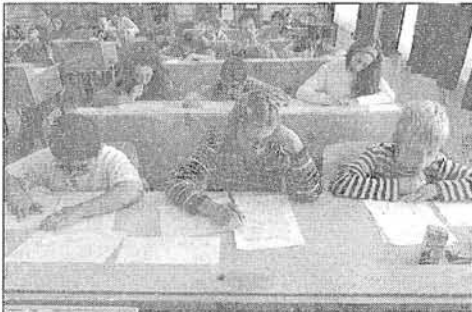
XX. évfolyam 12. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat *

2013. december

A tartalomból:

3. Önkormányzati hírek
4. IN MEMORIAM: Kálló Ferenc
5. Civil sarok - Dr. Palya József

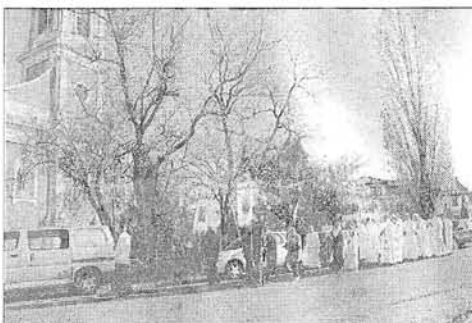

7. Matematika verseny

8. Előfizetőink figyelmébe!

9. Határ Győző Emléknapok

20. Endrődi Szent Imre búcsú képekben

Áldott karácsonyt!

Sík Sándor:

Karácsonyi álom

Magyar karácsony fekete-fakója
És minden, ami mostani, múltjon,
Száz pici gyertya gyújtatlan gyúljon,
Csillagos álom pelyhes takarója.
Álom, álom karácsonyi álom! –

Álom, álom... Betlehemben
Kicsike Jézus megszületett.
Szép Szűz Mária, egék ékessége,
Mi bűnös lelkünk egy édessége
Csókkal hajol a jászolka tövébe,
Kicsi Jézuskára rájanevet.
Édes kicsi Jézus, mindenlátó Jézus,
Ügyefogyott népre, ránk mosolyog
Csilló levegő-égben, boldog fényességben
Nekünk dalolnak angyali karok.

„Dicsőség, dicsőség mennyben az Istennek,
Békesség, békesség földön az embernek!”

Álom, álom... Kegyes kicsi Jézus,
Panaszkodjunk-e teneked?
Okos kicsi Jézus, igazlátó Jézus,
Hiszen te jól tudsz mindeneket!
S te, fényes szép angyalsereg,
A békességet is ismered!
A békesség – te jól tudod, – meleg cipő:
És édesanyja a bánsági búza.
A békesség a nagy hegyek nyugalma:
És homlokukat a Táttra koszorúzza.

A békesség egy csendes kicsi napsugár talán,
Amely a mély komoly vizek tükrén remeg:
De máshol még nem látják szegény magyar szemek,
Csak Pozsony ős Dunáján és Szent Anna taván,
A békesség a kassai harangszó,
S a székely falukon a pásztorok miséje
Kétszerte szent!...
Dicsőség a magasban... Kicsi Jézus,
Tedd, hogy legyen békesség idelent!

Dicsőség, dicsőség a magasságoknak,
Békesség a földön, békesség, békesség
Szegény magyaroknak.

Áldott karácsonyt és boldog
új évet kíván minden kedves
Olvasónak

a Szerkesztőség

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

Hajóval a természetbe

Várfi András polgármester úr meghívására a Mozgáskorlátozottak és Hadirokkantak Gyomaendrődi Egyesületének 53 tagja egy emlékezetes hajóút részese lehetett szeptember 28-án délelőtt.

Az endrődi hajóállomástól a gyomai szabad strandig és vissza tartott a közel egyórás kirándulás.

Útközben melegengető napsütésben csodálhattuk meg az őszi természet pazar színeit.

A Balatonboglárról származó Boglár nevű hajó tulajdonosa

Székely János és Csikász Lajos, kapitánya Laklót József.

Mint megtudtuk, a hajó üzemeltetése önerőből történik, nem részesülnek semmiféle pályázati forrásból.

Köszönjük a vezetőség és a tagság nevében Várfi András polgármester úrnak ezt a szép délelőttöt, a hajó üzemeltetőinek munkájához, céljaik megvalósításához minden jót kívánunk. (Céljaik között szerepel, hogy jövőre már a szarvasi arborétumig és vissza is lehet hajózni!)

A csodálatos élmény egyik részese:

Bukva Csilla

GYOMAENDRŐDÖN, Tamási Áron 13 sz. alatti ház eladó. Érdeklődni: 06 30-705-1257 számon lehet.

Ház eladó Endrődön, Temető út 14. sz. Érdeklődni lehet: Temető út 5. sz. alatt.

Gyomán, a Vásártéri lakótelepen földszinti, egyszobás lakás cserépkályhával és gázfűtéssel ELADÓ! Ár megegyezés szerint! Telefonszám: 0620/376-4567

FELHÍVÁS jótékony célú adakozásra

Az Élet Másokért Közhasznú Egyesület
XII. „SEGÍTSÜNK A RÁSZORULÓ GYERMEKEKEN!”
jótékony célú adakozását.

Terveink szerint az Élet Másokért Egyesület részéről 25 gyomaendrődi, tartósan beteg gyermeket nevelő családot szeretnénk ebben az esztendőben is megajándékozni a nagylelkű segítségüknek köszönhetően.

Helye: Jézus Szíve Katolikus Templom
(Gyomaendrőd – gyomai városrész)

Ideje: 2013. december 20. (péntek) du. 14⁰⁰ óra

Gyűjtünk: az elmúlt évekhez hasonlóan tartós élelmiszert, édességet, írószert, játékokat, könyveket, stb, ami egy gyermek számára örömet jelenthet.

A felajánlásokat a következő címre várjuk:
Vaszkó Sándorné, Gyomaendrőd volt OTP melletti könyvelőiroda

**AKLANYAGILAG SZERETNE SEGÍTENI, AZ A KÖVETKEZŐ CÍMEN
TEHETI MEG:**

Számlaszámunk: Élet Másokért Egyesület

K&H Bank: 10402245-50505148-49571008

Gyomaendrőd, 2013.november hó

Vaszkó Sándorné egyesületi elnök

Passz ide!

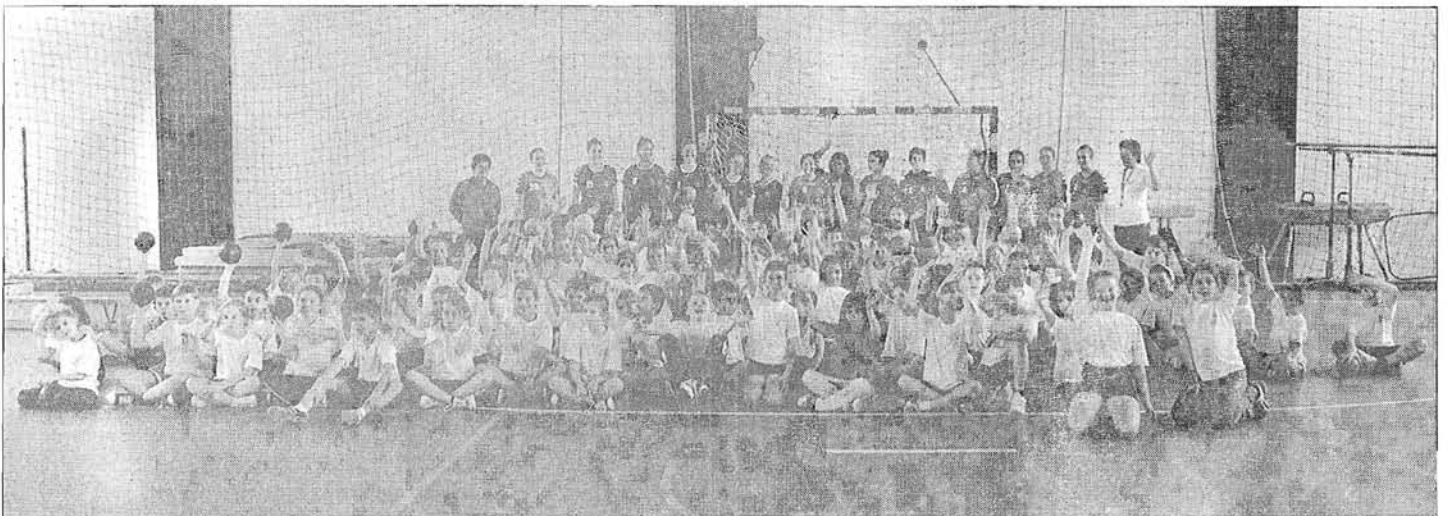
A Rózsahelyi Iskola az Emberi Erőforrás Minisztérium által kiírt, A Nemzeti tehetség Program NTP-SV-MPA-12-075 jelű „A tehetségazonosító diák-sportversenyek támogatása című pályázat keretén belül „Seregfogasztó” (tűzharc) labdajáték csapatversenyt szervezett 2013. november 5-én a gyomaendrődi Varga Lajos Városi Sportcsarnokban.

A „Passz ide!” című projekt sportversenyén a dévaványai Ványai Ambrus Általános Iskola, a Gyomaendrődi Kis Bálint Általános Iskola, a Rózsahelyi Kálmán Általános Iskola és a Rózsahelyi iskola csárdaszállási telephelyének labdajátékban tehetséges tanulói vettek részt. Iskolánként két korcsoportban (2-3. és 4-5. osztályos) versenyeztek a gyerekek. A verseny végzetével hangulatos és látványos kézilabda bemutató részesei lehettünk, majd a gyerekek aktívan részt is vehettek a játékos feladatokban, amit a Gyomaendrődi NKSE játékosai szerveztek és vezettek le Lakatos Tibor edző vezetésével.

A rendezvényen közel 100 tanuló vett részt, és töltött el egy kellemes hangulatú napot, amely a mozgásról, a mozgás örömről szólt.

A pályázatot írták és megvalósították Gyetvai Jánosné és Takácsné Rojik Gizella, a Rózsahelyi Iskola pedagógusai.

Kép lenn: Seregfogasztók a Sportcsarnokban

Önnek joga van tudni...

hogy miről döntött a Képviselő-testület november hónapban

2013 november 26-án közmeghallgatást tartott a Képviselő-testület a Városháza üléstermében (Selyem út 124.szám) 17 órai kezdettel.

Napirendi pontok:

- Tájékoztató az önkormányzat 2013. évi gazdálkodásáról, kitekintés a 2014. évre
- Tájékoztató a települési hulladékgazdálkodási szabályok változásairól
- Gyomaendrőd szennyvíztisztító telepének korszerűsítése KEOP-1.2.0/09-11-2011-0055 pályázat megvalósulásának jelen állásáról
- Bejelentések

Igen szerény érdeklődés mellett ülésezett a Képviselő-testület. A polgármesteri beszámolót követően a napirendi pontok elfogadásra kerültek. Mivel hozzászólás, kérdés, vélemény nem hangzott el, így szűk egy óra alatt ért véget a közmeghallgatás.

2013. november 28-án 28 napirendi pont megtárgyalására tett javaslatot a polgármester a soron következő testületi ülésen.

A gyermekek részére nyújtható pénzbeli és természetbeni ellátásokról és a személyes gondoskodásról szóló 10/2009. (III.5) önkormányzati rendelet felülvizsgálata II. forduló (1)

Törvényi változás miatt vizsgálta felül a Képviselő-testület az önkormányzati segélyezés rendszerét. Az átalakítással az Országgyűlés és családokat szeretné majd támogatni, így az első alkalommal folyósított óvodáztatási támogatást a Gyvt.-ben kapott felhatalmazással természetben kívánja nyújtani a családoknak hivatalunk, illetve részletesen kidolgozta a támogatás kifizetési és ellenőrzési rendjét is. A természetbeni ellátás formája vásárlási utalvány lesz, mely ruházati cikkek megvásárlására nyújt lehetőséget.

Gyermekjóléti szolgáltatás: A családgondozó személyének bevonásával ellenőrzi az önkormányzati segély rendeltetészerű felhasználását.

A gyermekek napközbeni ellátása keretében biztosítja a bölcsődei, óvodai, iskolai és kollégiumi tanulók étkeztetését, valamint a gyermekek átmeneti gondozását önálló helyettes szülő alkalmazásával kívánja megoldani.

A képviselő-testület jóváhagyta az előterjesztést.

Az egyes pénzbeli és természetbeni szociális ellátások nyújtásának módjáról és feltételeiről szóló 3/2009. (I. 30.) Kt. rendelet felülvizsgálata II. forduló (2)

A helyi szociális rendeletek felülvizsgálata szintén törvényi változás következménye. Kedvezőbb lett megállapítva a magas gyógyszerárak enyhítésére szolgáló segélyezés. Méltányossági közgyógyellátásra jogosult az a személy, akinek jövedelme nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 230%-át.

Természetbeni tűzifa támogatást, a köztemetés költségének 50%-át engedheti, illetve szociális ellátásként az arra rászoruló személyeknek a szociális földprogramban való részvételt biztosít az új rendelet. Az aktív korúak ellátására jogosult rendszeres szociális segélyre jogosult a kritériumoknak való megfelelés esetén, amennyiben az együttműködés szabályait betartja. Önkormányzati segélyben részesíthető az a személy, aki önmaga, illetve családja átmeneti létfenntartásáról alkalmanként jelentkező többletkiadás miatt más módon nem tud gondoskodni. (Elismert többletkiadás pl. tanévkezdési kiadás, 5 napot meghaladó kórházi kezelés esetén felmerülő költségek, tanuló, nyugdíjas kedvezményes bérletek megvásárlása, eseti magas gyógyszerköltség, elemi kár esetén felmerült költségek, temetési költségek, stb.)

Önkényuralmi rendszerekhez köthető megnevezést hordozó közterületnevek módosítása

A Képviselő-testület 19/2013. (I. 31.) Gye. Kt. Határozatával az Ügyrendi Bizottságot bízta meg az önkényuralmi rendszerhez köthető személyekről és fogalmakról elnevezett közterületnevek módosításának előkészítésével. A munka szakmai segítségével a bizottság egy szakértői testületet hozott létre, amely összeállította azt a közterületi névsort, amelyben szereplő személyek valószínűleg köthetők valamely önkényuralmi rendszerhez. E névsor továbbítva lett a Magyar Tudományos Akadémiához javaslattevés végett.

A MTA Bölcsészstudományi Kara megküldte véleményét, amely alapján a szakértői testület javaslatot tett a Képviselő-testület felé az aggályos utca-utca nevek esetében. Az albizottság az alábbi prioritások figyelembevételével tette meg javaslatát:

Törvényi megfelelés (2011. évi CLXXXIX. tv. 14. § (2) bekezdése szerint XX. századi önkényuralmi politikai rendszer megalapozásában, kiépítésében és fenntartásában vett részt.) A törvénynek való megfelelés jelenti, hogy nem maradhat olyan utcánév, amely a törvény tilalmába ütközik és ez a törvény rendelkezéseiből az MTA állásfoglalásaira figyelemmel közvetlenül vagy közvetve levezethető.

Az új utca-utca nevek esetében a helyi kötődéssel bíró elismert személyek neveit és olyan megnevezéseket hordozzanak, amelyek a település földrajzi,

történelmi, kulturális, vallási stb. identitást fejezik ki.

Változtatásra javasolt utca-utca nevek:

B Molnár Imre utca	Géza fejedelem
Dobi István utca	Csernus Mihály
Fürst Sándor utca	Dr. Pikó Béla
Hámán Kató utca	Papp Zsigmond
Kiss Lajos üdülő-telep	Dr. Szilágyi Ferenc
Korvin Ottó utca	Varjasi utca
Kulich Gyula utca	Szent István
Martos Flóra utca	Ujházi Miklós
Micsurin utca	Dr. Tóth Elek
Polányi Máté utca	Szent Imre
Rózsa Ferenc utca	Határ Győző utca
Ságvári Endre utca	Kállai Ferenc
Sallai Imre utca	Luther Márton
Sebes György utca	Kovács Imre
Tanács utca	Kálmán Farkas
Tokai Ferenc utca	Egei utca
Zalka Máté utca	Dávidházi Sámuel

A képviselő testület részben fogadta el az utca-utca nevek megváltoztatását, így várhatóan a decemberi testületi ülésen újra fogja tárgyalni az alábbi közterületek elnevezését.

Dobi István utca, Hámán Kató utca, Martos Flóra utca, Micsurin utca, Polányi Máté utca, Rózsa Ferenc utca, Tokai Ferenc utca

7. számú felnőtt háziorvosi körzet működtetése, a körzet működtetése, a körzet átvételével kapcsolatos költségek viselése

2013. szeptember 26-iki ülésen a Képviselő-testület megbízta a Városi Egészségügyi Intézményt, hogy működtesse a 7. számú háziorvosi körzetet, mivel Dr. Bánki Gyula 2014. január 1-től be kívánja fejezni háziorvosi tevékenységét. Dr. Torma Éva - a Városi Egészségügyi Intézmény igazgató főorvosa - az alábbi tájékoztatást adta az elvégzett feladatról:

Dr. Petrikó Attila a Fő út 3 szám alatti rendelésben, vállalkozás jellegű megbízási szerződés keretében fogja ellátni a helyettesítést 6 hónapon át. Rendelési idő: hétfőtől-péntekig 8-9 óráig és 13-4 óráig. Asszisztens: Kiss Edit.

A rendelő felszereltségének felmérése megtörtént, a tárgyi eszközök átvétele és költségei annak függvényében kerültek meghatározásra, hogy a képviselő-testület döntött a praxisösszevonás lehetőségéről is. Ennek értelmében elegendő lehet az endrői városrészben két rendelő minimumfeltételeit biztosítani, illetve a két fiatal háziorvos látná el a későbbiekben a feladatot.

A Liget Fürdő Kft kérélmé, a fürdő területének bővítése

A fürdő igazgatója november 13-án kelt levelében kérelemmel fordult a Képviselő-testülethez, melyben jelezte, hogy önkormányzati támogatáson felül (20.663 E Ft) további 10 millió Ft összegű kiegészítő támogatásra lenne szüksége annak érdekében, hogy a Kft.-nek 2013. december 31-én ne legyen likviditási problémái.

A 2012. évben a működési kiadások finanszírozása 34.353 7.000.000 Ft összegben valósult meg, közvetlen szolgáltatás vásárlása pedig 7.000.000 Ft-ba került. A Fürdő helyett törlesztett hitel összege 10. 000. 000 Ft volt.

2013. november 14. napjáig a biztosított támogatás 20.663.000 Ft, a szolgáltatás vásárlás pedig 12.700.000 Ft összegben valósult meg. A fürdő helyett törlesztett hitel az idei évben 15.000.000 Ft.

Megvizsgálva az adatokat, megállapítható, hogy míg 2012. évben a fürdő feladatellátásához 51.353.000 Ft-ot biztosított az Önkormányzat, addig a 2013. évben ez az összeg 58.363.000 Ft-ot tesz ki.

Az Önkormányzat javaslata alapján a Képviselő-testület 10.000.000 Ft összegű keretet hagyott jóvá a feltétellel, hogy tényleges lehíváskor a Fürdőnek megfelelő bizonylatok benyújtásával kell igazolni a támogatási összeg szükségességét. A támogatásra biztosított forrás a többlet adóbevételek terhére lett kijelölve.

Egy másik, a fürdő működéséhez kapcsolatos előterjesztésben utalva a szeptemberi határozatra, melynek értelmében a fürdő vezetése feladatul kapta annak megvizsgálását, hogy milyen lehetőség adott a fürdő területének bővítéséhez a holtág felé, ahol pihenő, csónakázó hely kerülhetne kialakításra.

A Hantoskert felé történő pihenő és csónakázó kialakítására lehetőség van, a Gyomai Kner Nyomda Zrt. tulajdonában lévő Kis Lajos Üdülőtelep 1-4. szám alatti üdülő és a szabadság térre vezető gyalogútjáró közötti Erzsébet ligetbe tartozó zöldterületen.

Képviselő-testület többségében megszavazta a kiegészítő támogatást, illetve felkérte a társaságot, hogy a következő testületi ülésre dolgozza ki a tervezett csónakázó és pihenő hely megvalósításának részleteit a bruttó bekerülési költségekkel együtt.

Helyi járat üzemeltetési közszolgáltatási szerződés módosítása

A Mobilbusz Kft. írásban kereste fel az önkormányzatot és kérte, hogy hagyja jóvá a helyi járat menetrendjének változását 2013. december 1-től. Ennek oka, a Rózahegyi Kálmán Általános Iskola kérése, mivel megváltozott a vonat indulása Békéscsaba felé.

A képviselő-testület a kérésnek helyt adott. (Az új menetrend megtalálható a Mobilbusz Kft. honlapján.)

Lehoczkiné Timár Irén képviselő

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkesillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Tímár Máté

Ember az embertelenségben

Kálló Ferenc

volt endrődi káplán, tábori esperes emlékezetére

(1894-1944)

„Minden alkalmat megragadok arra, hogy mind a szószéken, mind magánbeszélgetésekben a béke áldásait szembeállítsam a háborúval... Én pap vagyok, nekem ez a kötelességem, nekem nincsen családom, nincs gyermekem. Ha engem ezért megölnék, akkor kapok egy gyorsvonati jegyet a mennyországba – átszállás nélkül.” Ez volt ományi Kálló Ferenc tábori esperes hitvallása.

1944. október 28-án egy sötét színű személygépkocsi állt meg a Márvány utca 23. szám előtt, amelyből bőrkabátos férfi szállt ki, és bement a házba. Néhány perc múlva egy beteg, elesett kis embert kísért a kocsihoz, amelybe beszálltak, majd elhajtottak. Másnap hajnalban megcsörrent a telefon az Alkotás utcai 11. szám alatt működő

helyőrségi kórház ügyeletén: „Ha hiányzik a papjuk, menjenek ki Budakeszire, ott megtalálják” – kiabálta valaki a telefonba, majd lecsapta a kagylót.

Kálló Ferenc megkínzott, golyókkal átszaggatott testét zsidó munkaszolgálatosok találták meg egy árokban, kezében rózsafüzérjének leszakadt feszületével... Vajon miért volt olyan fontos a nyilasok számára, hogy hatalomátvételük után egy héttel elrendelték elhallgattatását, kivégzését pedig rá egy héttel később már végre is hajtották? Vajon miért félték ennyire egy egyszerű tábori esperestől? Ki is volt ez a törekeny, madárarcú kis ember, aki hat fiútestvér közül a legidősebb, mégis a legkisebb volt, ezért a családban a „Kicsi” becenevet kapta?

Kálló Ferenc 1894. december 8-án született Szegeden, de csecsemő korától fogva Szarvason nevelkedett, ahol édesapja 40 évig volt népi tanító. Őt fiútestvére volt. A család elsőszülött fiaként, 1913-ban érettségizett jeles eredménnyel, majd teológiai tanulmányokat kezdett Nagyváradon. 1917-ben szentelték pappá. A Viharsarokban, Békés megyében szegény kis településeken, Békésen, Endrődön, Békésszentandráson, Újkígyóson, Csorváson szolgált káplánként. Mindenütt a szegények, a nincstelenek és a gyámoltásra szorulókat papja volt. Prédikációira még a más vallásúak is eljártak, mert azokból sohasem hiányzott a krisztusi szeretet és az élet ellentmondásaira való utalás. Szociális érzékenységét mind állami, mind egyházi részről bizalmatlanság fogadta, emiatt többször felfüggesztették, de igaza végül mindig bebizonyosodott.

1927-ben azonban végül kérte elbocsátását az egyházmé-

gyétől, és tábori lelkész lett a Magyar Királyi Honvédségben. Családjának a következőképp indokolta átlépését: „A szociális igazságtevés eszméit a honvédek lelkébe plántálva széjjel-küldhetem az egész országba.” Katonai pályafutása során elsősorban katonai kórházak lelkészeként szolgált Budapesten, Szombathelyen, Szolnokon. A kárpátaljai bevonuláskor, 1939-ben a gyorsadtest 2. lovasdandárjának beosztott lelkésze volt. 1940-től haláláig a 11. helyőrségi kórház lelkészeként, 1942. szeptember 1-jétől már tábori esperesként szolgált.

Katona hívei rajongásig szerették. Aki akár csak egyszer is találkozott vele, az sohasem felejtette el Őt, az igazságtalanságok kíméletlen ostromozóját, a minden bánatra vigaszt nyújtani, és az elbukásokból gyengéden felemelni tudó, megértő embert. Természetes, hogy egy ilyen lelkületű és felfogású ember semmitől sem irtózik jobban, mint a háború borzalmaitól. A kezdetektől ellenezte a háborút, a hadba lépést Németország mellett, és minden alkalmat megragadott arra, hogy a háborút szembeállítsa a béke áldásaival. Szónoklatai hírére a környék polgári lakosai is eljártak miséire, és végül a 11. helyőrségi kórház kis kápolnája olyan szűknek bizonyult, hogy azt ki kellett bővíteni.

Ezt a kormányzó né közbenjárásával – akinek két évig a gyóntatója volt – sikerült elérnie. Egyik miséjét, amely során nyíltan kiállt a szabadság mellett és a háború ellen, 1944. március 15-én ebből a kápolnából a rádió is sugározta. Az adást fiktív légiveszély miatt megszakították, de addigra a beszéd egy része már adásba ment.

Négy nappal később a németek megszállták Magyarországot... Kapcsolatban állt antifasiszta érzelmű politikusokkal, katonai vezetőkkel. A kórházban nagyon sok üldözött talált menedéket, akiket hamis okmányokkal láttak el, a legnagyobb veszélyben levőket pedig a fertőző osztályon rejtették el. A megmentettek között volt Básti Lajos, Latabár Kálmán és Egri István színészek, Ortutay Gyula néprajzkutató és még sokan mások, munkaszolgálatosok, hadifoglyok, katonaszökevények, zsidók és keresztények...

Mindeközben áldozatos szeretettel végezte lelképásztori szolgálatát. Sebesült és beteg katonák papja volt, aki nem sajnálta a fáradságot és áldozatot, ha katonákról volt szó. Éjszakákat virrasztott súlyos betegek mellett, pedig maga is állandóan beteg volt. A nyilas hatalomátvételt követően barátai kérték, hogy ne tegye ki magát a veszélynek, és rejtőzzön el. Erre azt a választ adta, hogy míg testvérei a harctéren életüket kénytelenek kockáztatni minden percben, addig Ő a szószéket is harctérnek tekintti, ahol nem szégyen elesni.

Elfogását követően a Gestapo svábhegyí székházába vitték, ahol kegyetlenül megkínnozták, órákon át vallatták. Ennek ellenére az embermentő tevékenységében Őt segítők közül senkire sem tett terhelő vallomást, tőle nem tudták meg neveket hóhérai. Temetésekor légiirádó volt Budapesten. Bombák robbanása és a légvédelmi ütegek bömbölése volt gyászzenéje. A koporsóját borító virágerdő az Ő szavait égette minden utolsó útjára kísérlőnek emlékezetébe: „Végül mégis a szeretetnek kell diadalmasodnia a gyűlölet felett”.

Dacára annak, hogy embersegítő tevékenységét még a kommunista vészorkorszakban is elismerték és reverendáját – milyen ellentmondásos – még a Munkásmozgalmi Múzeumban is kiállították, testvéreit, akik közül kettő is katonatisztként szolgált a II. világháborúban, meghurcolták, kisémmizték, kitelepítették.

Halálának évfordulóján, 1946. október 29-én a Honvédelmi Minisztérium post mortem lelkész ezredessé nevezte ki. A jeruzsálemi Yad Vasem intézettől 2005. november 28-án kapta meg a Világ Igaza kitüntetését, amelyben azon nem zsidó emberek részesülhetnek, akik a vészorkorszak idején életük kockáztatásával, minden ellenszolgáltatás nélkül mentették az üldözötteket. Reverendája a Hadtörténelmi Múzeumban van kiállítva, vértanúi emlékért róla elnevezett utca őrizi Budapesten, Budakeszin és Monoron.

„Nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mintha valaki életét adja barátaiért” – áll ományi Kálló Ferenc sírján a Farkasréti temetőben, amelyet a Honvédelmi Minisztérium 2013 őszén helyreállított, hogy méltóképpen őrizze meg egy igaz ember emlékét. Sírját október 29-én katonai tiszteletadással szentelték újra Magyarországon honvédelmi minisztere jelenlétében. Ományi Kálló Ferenc, a pap, katona, embermentő emlékét megőrizzük...

GYOMAENDRŐDI KRÓNIKA

- Civil sarok - Dr. Palya József

Állok a Kondorosi út és az Endrődi út kereszteződésében, pár méterre attól a háztól, ahol születtem, illetve ahol születésem-től fogva jó pár évet éltem.

A régmúlt és a jelenkor képei keverednek. Az egyik sarokon a volt Nagyszövetkezet és a Melódia épülete, arrébb Német Dezső bácsi háza... még a Liziczai bácsi trafikja is ott árvalkodik, csak az artézi kút és fényképész Lacika bácsi üzlete hiányzik.

Ezekkel a gondolatokkal araszolok úticéлом felé. A pár méterre levő épület kapujához érve, mielőtt rátenném a kezem a csengőre, nyílik a ház ajtaja, s Palya doktor úr lép ki rajta a megbeszélte időpontban, s tessékel beljebb. Ez az épület is sok éve itt áll a helyén, mint ahogy a doktor úr is a település szolgálatában. Negyvenöt év megszakítás nélkül munkában töltött idő után kezdte meg megérdemelt nyugdíjas életét.

A volt orvosi rendelőben beszélgetünk a kezdetekről.

Jászsószentgyörgyön született, a Zagyva mellett nőtt fel, a Jászságban. A jászapáti iskolaévek után Debrecen következett, ahol 1964-ben végzett a DOTE-n, a Debreceni Orvostudományi Egyetemen.

Itt ismerkedett meg feleségével is, aki követte a végzett orvost a hosszú úton, s ma is egyik legfőbb támasza.

Debrecen után kórházi gyakorlat a mezőtúri kórház sebészeti osztályán, majd Telekgerendás következett. Itt éri a pályázati lehetőség az endrődi körzeti orvosi állásra, melyet elnyert, s 1967. november 8-án kezdte meg szolgálatát.

- Nehéz volt a kezdet? – kérdezem.

Szűkös körülmények között a védőnői lakásban lakva, bútorai az egészségház egyik helyiségében beraktározva, de optimistán indult neki az új kihívásnak.

- „A Körös a Zagyvát idézte, s mindjárt otthon éreztem magam” – mondja.

A körzeti orvosi teendők mellé a bölcsődei orvosi feladatokat is megkapta, így volt munkája bőven. Szerette a gyerekeket, tudott velük kommunikálni, s amikor felnőttek, továbbra is mentek hozzá bizalommal, előre köszöntek az utcán.

Ez munkájának egyik fokmérője volt, úgy érezte.

Hamarosan a Kossuth utcába költözhetek, a mostani lakás közvetlen szomszédságába.

Később az orvosi rendelője is itt működött.

Mi a jó házi orvos titka? – kérdezem.

„- A nagy szakmai rutin, s mindig odafigyelni a betegekre. A betegnek mindig igaza van, tehát a bánásmód emberséges, közvetlen kell, hogy legyen.”

Visszaemlékszem, hogy szüleimnek is ő volt a házi orvosa, s nem volt olyan napszak, amikor ne lehetett volna zavarni félfogadási időn kívül is, ha kellett.

Ugyanolyan kedvesen, udvariasan fogadta a páciens, vagy segített sürgősségi esetekben késő este, mint máskor, s

ez nem volt egyedi.

Nem csoda, hogy népszerű volt, ezt nem lehet másképp csinálni évtizedeken keresztül, csak nagyfokú szakmai alázattal s a másikon való segítség veleszületett természetességével.

Hogyan jutott mindenre idő, hisz munka mellett társadalmi aktivitása is jelentős volt? – jegyzem meg.

„A házi orvosi munka team munka, csapat munka” - mondja... Kölcsönösen segítették egymást a kollegákkal. Amíg az egyik társadalmi munkán dolgozott a másik kiegészítette a beteg rendelésnél és fordítva, így együtt tehát sokkal hatékonyabban tudtak dolgozni, mert így mindenre több idő jutott.

A Vöröskeresztes munkája mellett - amiért kitüntetés is kapott anno - a későbbiekben az egyházközség vezetőségének is tagja volt két cikluson keresztül 2007-ig.

2006-10 között pedig Gyomaendrőd város Képviselő-testületének volt megbecsült tagja, aminek végén átadta a stafétát a fiatalabbaknak.

Mi tudta felfrissíteni ennyi munka közben? - keresem a titkot.

„A szakma - válaszolja. - Jó érzés volt tudni, hogy tudok segíteni.”

Jelenleg - nyugdíjba vonulását követően - a horgászat, a templomzugi fák, színházlátogatás tölti ki egyebek mellett mindennapjait. No és a két felnőtt korú gyermek Lilla és Attila, akikre méltán büszkéek feleségével együtt. Külön öröm, hogy Lilla az orvosi szakmát viszi tovább a családban.

Mit jelent Gyomaendrőd a doktor úrnak ennyi év után?

„Sikerült beilleszkedni ide. Megtaláltuk azt a közvetlenséget, ami irányunkban tartósan megnyilvánul, ez jóleső érzéssel tölt el minden nap” - mondja búcsúzóul.

Dr. Palya József közel félévszázados, a településért végzett odaadó munkájának elismeréseként „Gyomaendrődért emléklapok” kitüntetésben részesült 2013. október 23-án.

Kitüntetéséhez ezúton is szívből gratulálunk, és további nyugodt békés, boldog éveket kívánunk.

Dr. Varju László

Katolikus oldal

DECEMBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnap és ünnepnap: 9 és 17 óra,
advent hétköznapjain csütörtök kivételével reggel 6-kor Rorate

Gyoma

Kedden és pénteken 16 órakor a templomban,
vasárnap és ünnepnap 11 óra

Hunya

Advent hétköznapjain csütörtök kivételével reggel 6-kor Rorate
hajnali mise, szombat 17 óra, vasárnap és ünnepnap 10 óra

DECEMBERI GONDOLATOK

Az év utolsó hónapjához érkezünk. A keresztény világ az Advent beköszöntével az egyik legnagyobb ünnepünkre, a Karácsonyra készül. A sorra gyúló négy gyertya az adventi koszorúkon arra készíti bennünket, hogy lelkünket készítsük fel a Messiás születésének gyönyörű ünnepére.

Kisgyermekkoromban élt nálunk egy nagyon idős apáca, Ida néni, aki besegített a sekrestyési teendőinkben, és a templomot díszítette. Ő öltöztetett minket, ministránsokat, és sokszor mondott olyan dolgokat, lelki tanácsokat, amelyeket egy életre megőriztem. Áldja meg az Isten még a földet is körülötte, amelyben nyugszik.

Egyszer - úgy 8-10 éves lehettem - a negyedik adventi vasárnapon az ünnepi miséhez öltöztünk ministrálni, és Ida nővér, amint megigazgatta rajtunk a zörgésre keményített csipkés ministránsinget, és nyakunkba kanyarította a lila gallért, a tőle megszokott apácás szigorral akkurátusan megjegyezte: „Gyerekek! Holnapután karácsony. És karácsony éjszakáján a Mennysorság kapuja kis időre nyitva marad: ezen keresztül száll le a kis Jézus. Ilyenkor a jó Istenhez hamarabb följutnak a kéréseink. Ne felejtsetek: ha tiszta a lelketek, akkor karácsony éjszakáján az Úristen meghallgatja a kéréseinket!”

Én nem tudom, ezt Ida nővér honnan tudhatta, azt se tudom, vajon tényleg így van-e... De az biztos, hogy azóta negyedszázad eltelt, az egykori ministránsgyerekből derecsódó hajú plébános lett, a keményített ministránsingeket rég elnyűtték az utódok, Ida nővér is rég elporladt a temetőnk akácfái alatt. De nincs Karácsony este, hogy eszembe ne jutna: Ma este nyitva az ég kapuja... Ha tiszta lélekkel kérem az Istent, ma este biztosan meghallgat.

Szeretett Testvéreim, a december hónap szép ünnepei is tanítanak és segítenek bennünket, hogy keresztény erényekkel gazdagodva, a Szentestén méltóképpen, tiszta lélekkel térdelhessünk az Istengyermek jászola elé kéréseinkkel, és hihessük azt, hogy a résnyre nyitva maradt menny kapuján keresztül az Isten trónusa elé viszik asz angyalok a kéréseinket.

December 4-én **Szent Borbála vértanút** ünnepeljük. Borbála római őskeresztény vértanú volt. Apja pogány főúr, - amikor értesül arról, hogy lánya keresztény lett, próbálja lebeszélni róla, és a pogányságra visszatéríteni, de látva Borbála Krisztushoz ragaszkodó állhatatosságát, kéri a „kegyelmet”, hogy lányát saját kezűleg fejezhesse le a város főterén. Tanít bennünket a szent vértanú példája a kereszténységünkhöz

DECEMBERI ÜNNEPEK

1. vasárnap:	Advent 1. vasárnapja
3. kedd:	Xavéri Szent Ferenc áldozópap
4. szerda:	Damaszkuszi Szent János
6. péntek:	Szent Miklós püspök
7. szombat:	Szent Ambrus püspök, egyháztanító
8. vasárnap:	Advent 2. vasárnapja
9. hétfő:	Szűz Mária Szeplőtelen Fogantatása
11. szerda:	Szent I. Damazusz pápa
12. csütörtök:	A Guadalupei Boldogságos Szűz Mária
13. péntek:	Szent Lúcia szűz, vértanú
14. szombat:	Keresztes Szent János áldozópap
15. vasárnap:	Advent 3. vasárnapja
22. vasárnap:	Advent 4. vasárnapja
25. szerda:	Karácsony, Urunk születése
26. csütörtök:	Szent István első vértanú
27. péntek:	Szent János apostol, evangélista
28. szombat:	Aprószentek
29. vasárnap:	Szent Család: Jézus, Mária és József
31. kedd	Szent I. Szilveszter pápa

való elszakíthatatlan ragaszkodásra. Tanítja a mai szülőket, hogy ne eltávolítsák gyermekeiket a hit megismerésétől, hanem inkább segítsék őket, hogy jó keresztények legyenek, hiszen ma már senki sem tiltja a hitgyakorlást, és magyar kultúránk is erre épül.

December 6-án **Szent Miklós püspökre** emlékezünk, aki egy szegény ember ablakába csempészett ajándékával mentette meg annak három lányát attól, hogy eladják őket rabszolgának. Ennek emlékezetére kapnak ajándékot a gyermekeink, - és ez tanítson bennünket is, hogy lássuk meg magunk körül a rászoruló embereket, és az ünnepek közeledtével lehetőségeinkhez képest segítsünk másoknak is, hogy a szegénység terhé legalább a szent ünnepek alatt érezhessék kevésbé.

December 8-án **Szűz Mária Szeplőtelen Fogantatásának** főünnepén az egészen büntelen Szűzanyát ünnepeljük. Emlékeztessen ez a szép Mária-ünnepünk arra, hogy ebben a mai egyre lélektelenné, bűnösebbé váló világban is tudjunk mind büntelenebb életet élni, és ha elesünk, a bűnbánat szentségében megtisztulva újra az Isten útjaira lépni. Ezért figyelmezteti Egyházunk a híveket, hogy Advent során ne felejtkezzenek el a szentgyónásuk elvégzéséről, hogy a Szentestén valóban megtisztult lélekkel terjeszthessük a Gyermekek Jézus elé kéréseinket.

Az adventi koszorú sorra meggyújtott négy gyertyája emlékeztessen tehát, Testvéreim, hogy az ünnep előtti nagy sürgés-forgás, bevásárlás, ajándékcsomagolás, nagytakarítás, sütés-főzés közepette se feledkezzünk a legfontosabbról: a tiszta lélekről.

Adja Isten mindnyájunknak, hogy az advent áldott napjaiban sikerüljön méltóképpen felkészülni, a lelkünket megtisztítani, hogy a Szentestén, amikor a Kisjézus leszáll közénk, és az angyalkák egy résnyre nyitva hagyják a Mennysorság kapuját, a tiszta lelkünkől Isten elé szálló kéréseink, fohászaink meghallgatásra nyerjenek.

Ezzel kívánok minden kedves Olvasónknak áldott adventi készülést, és meghitt, bensőséges, békés Karácsonyi ünnepeket!

Czank Gábor
plébános

Hírek a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Óvodából

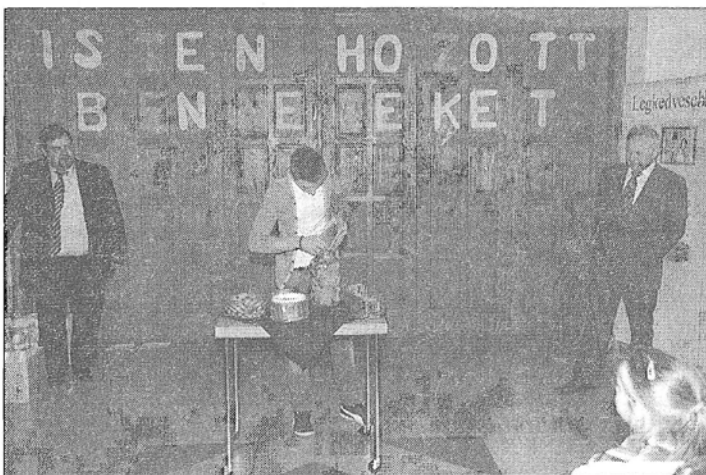
A takarékoság jegyében

A takarékosági világnap alkalmából az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet rajzpályázatot hirdetett. Az alsó tagozatban „Takarékosság és környezetvédelem otthon”, a felső tagozatosoknak „Így kellene takarékoskodnunk Földünk természeti értékeinek megőrzése érdekében” címmel. Iskolánk tanulói szép számmal készítettek rajzokat. Az alsó tagozatban két tanulónk külön jutalomban részesült: Szerető Alma 2. osztályos és Szilágyi Beatrix 4. osztályos tanuló. A felső tagozatból Kurilla Virág 7. osztályos tanuló ért el első helyezést.

Bibliatörténeti vetélkedő

2013. november 25-én iskolánkban bibliatörténeti játékos vetélkedőt rendeztünk. Vendégeink voltak a gyulai Karácsonyi János Katolikus Általános Iskola és a mezőtúri Szent István Általános Iskola alsós gyermekei. A diákok előzetes feladatként „Legkedvesebb bibliai történetem” címmel rajzokat is készítettek, melyek külön díjazásban részesültek. A különböző feladatmegoldások során játékosan adtak számot bibliaismeretükről, a tornateremben pedig ügyességüket mérték össze sorversenyek formájában. Eredményhirdetés előtt zöldségekből készült ötletes szendvicseket készíthettek iskolánk ebédlőjében, amit jó étvággal fogyasztottak el. A délután remek hangulatban telt, a legizgalmasabb az eredményhirdetés volt, melyet izgatottan vártak. A díjakat Várfi András polgármester úr adta át.

Mészárosné Kiss Katalin

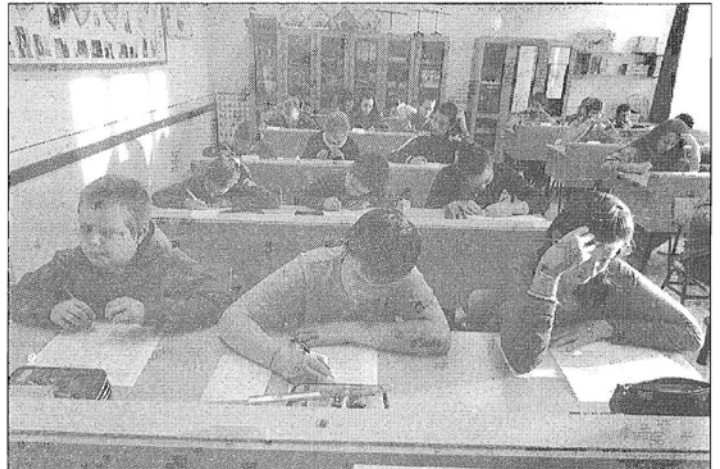

Matematika verseny

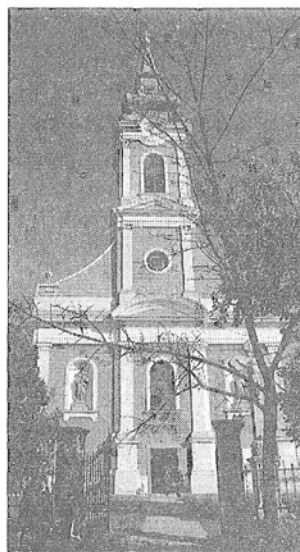
2013. november 20-án – szerdán – rendeztük meg iskolánkban a Katolikus Iskolák Dugonics András Matematika Versenyét 4-8. osztályig, összesen 29-en mérték össze tudásukat. 4-6. osztályig a versenyzőknek 20 kérdésből álló feladatlapot kellett 60 perc alatt megoldani, a 7-8. osztályosoknak 25 kérdést 90 perc alatt kellett helyesen megválaszolniuk. Minden versenyző gondolkodást serkentő csokoládét és üdítőitalt kapott, amit a verseny alatt el is fogyasztottak. A feladatlapokat továbbítottuk a megrendező iskolának, ők fogják a legjobbakat a következő fordulóra behívni.

A gyermekekkel ezek után a januárban megrendezendő Zrínyi Ilona Matematika Versenyre készülünk, valamint a 7. osztályosok megmérettetnek a Varga Tamás Matematika Versenyen is. Sikeres felkészülést kívánok mindenkinek!

Szabóné Farkas Borbála
matematika tanár

A Szent Imre-napi búcsú

Az endrődi katolikus templom 1804-ben épült késő barokk stílusban. Védőszentje Szent Imre herceg, aki egyben az endrődi címer főalakja is volt. Megáldása 1804. november 5-én volt, felszentelése 1824. május 9-én. A szinte csak katolikusok lakta településen élők több mint 200 éve ünneplik a Szent Imre-napot, s a hagyományos búcsút minden év novemberében szokták tartani. Az idén november 9-én 10 órakor kezdődött. Nagyon sok hívő jelent meg az ünnepségen, tele volt a templom nem csak helybeliekkel, de Erdélyből érkezett zarándokokkal is. Gábor atyán kívül más plébános atyák is eljöttek. A kedvező időjárás lehetővé tette, hogy a körmenetet az idén is megtarthattuk. Az ünnepség végén a templomkertben megvendégelték, finom kaláccsal, teával, süteményekkel kínálták a zarándokokat, megjelenteket.

Örülök, hogy én is ott lehettem a ministránsok között.

Harnos Tímea 7. osztályos tanuló

Szentek élete

Az oldalt szerkeszti: Sóczy Géza

SZENT JÁNOS

apostol és evangélista (ünnepe: december 27.)

El Greco (1541-1614): Szent János apostol

ladt az asszonyok híradására.

A Galileai-tó mellett elsőnek ismerte fel Jézust, őrá

Ő volt a „szeretett tanítvány”, a negyedik evangélium és a Jelenések könyvének szerzője.

Testvérével, Jakabbal első követői voltak Jézusnak. Péterrel Jánost küldte előre Jézus, hogy az utolsó vacsorát elkészítsék. János volt az, aki a vacsora alatt Jézus mellett volt az asztalnál. Neki mondta meg Jézus, ki az, aki elárulja majd. Ott állt a kereszttalatt, az ő gondjaira bízta Máriát, akit gyámánnyául rendelt. A sírhoz is elsőnek sza-

mondta az Úr: „Akarom, hogy ő így maradjon”. Jeruzsálemben tartózkodott a kb. 50-ben megtartott apostoli zsinatig, Szent Pál úgy keresi fel, mint az Egyház egyik oszlopát. Ezután Kis-Ázsiában terjesztette a hitet, Efezusban élt.

Patmoszba száműzték, öregkorában már prédikálni sem tudott, csak azt hajtogatta: „Fiacskáim, csak szeressétek egymást”, ugyanis ezt tanulta az Úrtól, és ez önmagában is elégséges - magyarázta. Efezusban csendesen halt meg, körülbelül 100 táján. Ő az egyetlen apostol, aki nem lett vértanú.

A 4. századtól Keleten is, Nyugaton is ünneplik.

(Iványi László: 200 éves az Endrődi Szent Imre templom)

Az utolsó vacsora képe az endrődi templom mennyezetén

Kedves Olvasóink, Előfizetőink, Támogatóink!

Ismét elmúlt egy év, újságunk velünk idősödött, és 2013 folyamán már a 20. évfolyamot irtuk.

Őszintén reméljük, hogy olvasóink velünk együtt örülnek annak, hogy sikerült az elmúlt 20 évben megőrizni az alapító és egyben főszerkesztő által kialakított és meghatározott irányt, amit továbbra is követünk, és megmarad lapunk a keresztény nemzeti gondolat hírnökének.

Minden évben megírjuk, így tesszük most is, hogy várjuk olvasóink véleményét, kérését, jobbító szándékú kritikáját, amit előre is köszönünk és igyekszünk megszívlelni.

Kedves Olvasók! 2014-ben újságunk a 21. évfolyamba lép! Ennek öröme gondoltunk egy merészet és nagyot, hogy valamilyen formában minőségileg megújulunk. Lehet, hogy részben, lehet, hogy teljesen színes lesz, lehet, hogy az oldalszám emelkedik. Lehet, hogy fekete fehér marad, csak jobb minőségű nyomtatásban. Nem ígérjük, hogy mindjárt januártól lesz változás, de dolgozunk rajta. Mégcsak most körvonalazódnak a lehetőségek.

Természetesen a megújuláshoz anyagiak is kellene. Csak akkor tudunk többet adni az Olvasóknak, ha anyagilag is több lesz a bevételünk. Ezért kérünk mindenkit, hogy ne hanyagoljuk el az újság előfizetését. Akik eddig valamilyen okból nem fizettek, vagy van elmaradásuk, kérjük ezt pótolni.

Ha valaki lapunkat lemondaná (amit nagyon sajnálnák), akkor kérjük, még decemberben tegye meg!

Elkészült lapunk jövő évi költségvetése. Hála Olvasóink érdeklődésének és támogatásainak, a jövő évben a megújulás reményében lapunk ára csak kicsit fog emelkedni.

Egyes számok eladási ára januártól 220 Ft lesz.

Akik egyben, egy évre kifizetik, kedvezményben részesülnek:

- a helyi és hunyai olvasók részére a 2014. évi előfizetés díja: csak 2.500 Ft/év,
- a postán küldött lapunk előfizetési díja: csak 4.800 Ft/év, mely összeget kérjük a mellékelt csekken szíveskedjenek befizetni. (A vidékiek postaköltségét az elmúlt évben kissé aláterveztek, ezért emelkedett kissé jobban a vidéki előfizetés.)

Kérjük továbbá, ha valakinél címváltozás áll be, azt haladéktalanul jelentsük, mert többen reklamáltak, hogy nem kapták meg lapunkat. Előfordul, hogy visszajön a „címezett ismeretlen, a címzés elégtelen” címkével, de nem mindig. Ellenőrizzük a címkén, hogy valóban elégséges-e a címzés!

Akinek anyagi helyzete megengedi, hogy az előfizetési összegén túl támogassák lapunkat, minden összegű anyagi támogatást köszönettel és szeretettel fogadunk, és előre is köszönünk.

Köszönjük kedves olvasóinknak, előfizetőinknek, hogy a nehéz gazdasági helyzetben is hűségesek maradtak lapunkhoz.

Kérjük olvasóinkat, lapunkat mutassák meg további ismerőseiknek, családtagjaiknak, főleg azoknak, akiknek endrődi, gyomai, hunyai kötődésük van.

Közeleg a Karácsony. Lepjük meg családtagjainkat, barátainkat egy-egy Városunk újság előfizetéssel!

Minden kedves Olvasónknak jó egészséget, békés nyugodt éveket kívánunk!

Gyomaendrőd, 2013. december hava

Városunk Szerkesztősége

HATÁR GYŐZŐ EMLÉKNAPOK

Gyomaendrőd város Önkormányzata, az Írók Alapítványa és a Magyar Versmondók Egyesülete közös rendezésében került sor a HATÁR GYŐZŐ EMLÉKNAPOK megrendezésére. Az idén ünnepeljük Határ Győző születésének 99. évfordulóját. A világhírű, gyomai születésű író, költő, filozófus tiszteletére meghirdetésre került a Kárpát-medencei szavalóverseny, melynek első fordulója Budapesten volt. 2014. november 15-én 10 órától Gyomaendrődön került sor a döntőre. 12 versenyző mondott el egy-egy szabadon választott Határ Győző és egy-egy XX. századi magyar költőtől származó verset.

A zsűri tagjai: Mezey Katalin az Írók Alapítványa képviselője, Tóth Zsóka Radnóti-díjas előadóművész, Kiss László a Magyar Versmondók Egyesülete elnöke, Weigmann Alfréd alelnök, rendező és Dinyáné Bánfi Ibolya a Határ Győző Városi Könyvtár vezetője voltak.

A polgármesteri hivatal dísztermében megtartott szavalóverseny résztvevőit Mezey Katalin köszöntötte, majd a versenyzők: Hetényi Réka, Balázs Tímea, Sipos Fanni, Ster Erika, Gyulai Zsuzsanna, Hodosán Dóra, Brudás Virág, Hunya Réka, Tóth Benedek, Somorjai Réka, Szabó Kinga Frenyó Júlia - akik az ország minden pontjáról érkezettek - a húzott sorszámoknak megfelelően mondták el verseiket.

Az országos döntőbe bejutott két gyomaendrődi fiatal is, akik a mezőny legfiatalabbjai voltak. Hunya Réka és Sipos Fanni mindketten a Kner Gimnázium tanulói.

Az eredményhirdetésre ebéd után került sor:

helyezés: Tóth Benedek Ernő (Pécel)

Gyulai Zsuzsanna (Budapest)

Somorjai Réka (Kecskemét)

Hodosán Dóra (Hajdúszoboszló)

Dicséretben részesültek: Hunya Réka (Gyomaendrőd)

Szabó Kinga (Szeghalom)

Ster Erika (Budapest)

Az I. – III. helyezettek mindegyike pénzjutalomban részesült. Oklevelet, az Írók Alapítványa könyvcsomagját, gyomaendrődi ajándécsomagot a résztvevők mindegyike kapott.

Kis pihenő után 16 órakor kezdődött a Határ Győző emlékére rendezett gálaműsor, amelyet a városi könyvtár szervezett.

A gála műsora:

A gálaestet megnyitotta Mezey Katalin, a budapesti Írók Alapítványa képviselője.

Fekécs László a KLIK Gyomaendrődi Tankerületének igazgatója Erdős Norbert, a Békés megyei Kormányhivatal kormány megbízottja képviselőjében mondott köszöntő szavakat, emlékezett meg Határ Győzőről.

A gála műsora:

Határ Győző: Váram és istápom (Előadta: Turnár Marianna)
A Gyomaendrődi Zenebarátok Kamarakórusának műsorában elhangzott:

Bartók Béla: Levél az otthoniakhoz

Bartók Béla: Bolyongás

Kodály Zoltán: Horatii Carmen

Certon: Piaci pletyka

Határ Győző: A Föld (Előadta: Polányi Éva)

Hommage (Előadta: Vozár M. Krisztián zongoraművész)

Határ Győző: Zsoltár két nyelven (Előadta: Hodosán Dóra)

Határ Győző: Nyunyi és Nyinyu részlet

(Előadta: Gyulai Zsuzsanna)

Határ Győző: Borulat (Előadta: Tóth Benedek)

Improvizációk (Előadta: Vozár M. Krisztián zongoraművész)

Az Endrődiek Baráti Köre híreiből

Az őszi rendezvények közül kiemelkedik a szeptember végén Pázmádon tartott szüret, szüreti rendezvény. Buckó Imre bácsi vendégszeretetében a mintegy 50 fős résztvevő jól érezte magát, s öröm volt látni, hogy az endrődi buszos résztvevők mellett Tatabányáról, Esztergomból, Budapestről stb. érkeztek tagok, jelezve az összetartozás fontosságát.

Október végén pedig Endrődön került megrendezésre a hagyományos disznóvágás, szintén nagy sikerrel. Az eddigi éveket tekintve rekord részvétellel. Hálás köszönet a rendezőknek.

Határ Győző: Hamutartó (Elmondja: Cserenyecz Éva)

Határ Győző: A gyomai gyom,

Határ Győző: Visszkapaszkodás (Előadta:

Tege Antal, a Békéscsabai Jókai Színház színművésze)

A gálaest Várfi András polgármester zárta le.

A gálaműsor után a Határ Győző Városi Könyvtárban baráti beszélgetésre került sor, ahol nem csak a helybeliek vettek részt, hanem sok vendég is körünkben maradt.

A program november 16-án, szombaton 10 órakor folytatódott, a Határ Győző költészete című konferenciával, melynek fővédnökéül Bogyay Katalin UNESCO nagykövetet kérték fel a szervezők.

A konferenciát Mezey Katalin nyitotta meg, majd felolvasta Buda Attila (az ELTE könyvtárvezetője, bibliográfus, irodalomtörténész) Határ Győző, a reneszánsz ember című előadását.

Mohácsi János: Egy sok műfajú alkotó – A költészet helye Határ Győző életében

Dobos Marianne (Szabó Lőrinc-díjas közíró): Emlékeim Határ Győzőről

Dr. Kabdebó Lóránt (irodalomtörténész professor): Liturgikon – Határ Győző költői pályakezdése

Dr. G. Komoróczy Emőke (az irodalomtudomány kandidátusa, az MTA köztestületének tagja): Határ Győző kései költészete

Szokolczay Lajos (irodalom és művészetkritikus): Hajszáhlíd – Határ Győző költészete című előadásait adták elő.

Az előadók mindannyian személyesen is ismerték Határ Győzőt. Előadásait éppen ezért tudta megszínesíteni a személyes élmények sokasága. A konferenciát érdekes adalékokkal és eddig ismeretlen kéziratokkal lepte meg Fehér Zoltán irodalomkutató, aki antikváriumban bukkant rá Határ Győző Anibel regényének feltehetően első leiratára.

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Dr. Szonda István

A traktor

Egy öreg ló felsóhajt magába,
Mért nem fognak minket most a hámba,
Itt a szántás, vetésnek ideje,
Mégse fognak minket az ekébe.

Ott egy ember felült az ekére,
Se ostor, se gyeplő nincs kezébe,
Egy kereket forgat erre, arra,
Utána meg hasad a barázda.

Ló barátim már régen hallottam,
Még akkor két éves csikó voltam,
Hogy valami traktort készítenek,
Ezután azzal szántják a földet.

Itt a traktor szánt már minden felé,
A ló értéke halad lefelé,
Soh se lesz már nekünk becsületünk,
Akár mennyi kukoricát eszünk.

Mert a gazdák már úgy gondolkoznak,
Had pihenjenek ezek a lovak,
Etessétek, hizlaljátok jól meg,
Majd a virsli úgy fizet érte meg.

Ló barátim mi lesz akkor vélünk,
Ha ilyen sok kukoricát eszünk,
Disznó módra hizlalnak bennünket,
Azután eladnak a virslinek.

Bőrünket viszik majd a bőrgyárba,
Had legyen a parasztnak csizmája,
A húsunkból virsliit készítenek,
Amit Pesten az urak megesznek.

Csontunkat a cukorgyárba viszik,
Abból a finom cukrot készítik,
A Hangyákba szerte-széjjel hordják,
És a kisasszonyok szopogatják.

Farkunk meg a kefégyárba kerül,
Abból meszelő és kefe készül,
A gyomrunkból hurkát készítenek,
Amit majd a proletárok esznek.

Ló barátim az-az egy vígasztal,
Utszéli ároknál szebb az asztal,
Mert a virsli az asztalra kerül,
A cukor meg a teába merül.

De ezelőtt, ha egy ló megdőglött,
Azzal tovább senki sem törődött,
A tetemét lökték az árokba,
Juhászokutya'knak lett martaléka.

Gazdám mi lesz, ha elkopik csizmád,
Traktor bőrből nem csinálnak csizmát,
Mi lesz veled, üssön meg a guta,
Mezítláb jársz, mint a többi kutya.

A virsliből te úgy sem ehetsz,
Mert olyan helyre te nem mehetsz,
Mert ahol a virsliket fogyasztják,
Parasztot onnan könnyen kidobják.

A cukor meg nem parasztnak való,
Néked az avas szalonna is jó,
Hisz te úgy sem szereted a cukrot,
Edd meg te a tehén hulladékot.

Kakas bácsi nótái II.

Szobádat sem tudod kimeszelni,
Mert meszelőt sehol nem fogsz kapni,
Hisz a traktornak csak addig lesz farka,
Még a sofőr oda fönn ül rajta.

Nem mondom a hurkából ehetsz,
De azért te nagyon megfizetsz,
Ha nem fizetsz, nem eszel ló hurkát,
Edd meg hát a hibás disznó orrát.

Hozzad fordulok most kedves gazdám,
Örökségül fogadd a tarisznyám,
A traktoron használd a szemedre,
A barázdát jobban látod vele.

Már engemet tovább nem kínozol,
Mert ezután csak traktorral szántol,
Szamarat vegyél majd a vásárba,
Mert samárnak samár a barátja.

Az autó elhaladt és Gyomán a Holler szálloda előtt danolták...

Megjöttünk Hunyafaluból,
Kiugráltunk az autóból.
Pezsgőt ide pincér azt a rézangyalát,
Rögtön fizetjük a számlát.

(Ez utóbbit egy siket-néma lány hallotta s beszélte el.)

Jó borivók nótája (1938)

Csoda történt vasárnap délután,
Szövetkezetben vecsernye után,
Összeült egy borivó társaság,
Aki régen nem látták már egymást:

Habzda Vendel, Vaszkó István bácsi,
Szujó György, Paróczai György bácsi,
Tímár Pál, Szurovecz Lukács bácsi,
Vaszkó Pál meg Tímár Imre bácsi,

Kezdték a gyöngyösi bort kóstolni,
Kezdték is a fülük pirosodni,
Oly jól esett nekik a gyöngyösi,
Sándor alig győzte kihordani.

Habzda Vendel megkezdte a nótát,
Kakas bácsit rögtön odahívták,
Húzd rá Kakas azt a rézangyalát,
Ismersz minket, megadjuk az árát.

Habzda Vendel poharat üritett,
Amit rögtön kályhához röptetett,
A többiek, hogy eztet meglátták,
Habzda Vendelt ők is utánozták.

Röptültek az üvegek, poharak,
Az asztalon egy üveg se maradt,
Az üvegeket mind elpusztították,
Végre a bort fazekakból itták.

Kakas bácsi akkor megjárta,
A bort ő is fazekakból itta,
Kormos lett szeme, orra és szája,
Odahaza nem ismertek rája

Felesége mikor megismerte,
Azt kérdezi, hát ez mi a fene,
Mi lett veled egyen meg a manó,
Vénségedre lettél kéménykotró.

Rovatvezető: Cs. Szabó István

Gyoma néprajza

A gyomai református vallású lakosság ki- és beházasodási szokásai 1780-1830 között – I. rész

A következő néprajzi-helytörténeti vonatkozású sorozatunk témája a gyomai ref. vallású törzslakosság párválasztási irányultsága a 18-19. század fordulóján. Azért választottam kutatásaim alapjául a megjelölt szakaszt, mert a rendelkezésre álló – sajnos hiányos – anyakönyvekből (kezdődnek 1741-től) megismert adatokból 1780 táján kezdenek el szaporodni az exogám (kívülről) házasságkötések, eladdig többnyire endogám (belülről, településen belül) házasságok voltak. Természetesen nem az összes adat feltüntetésével gondoltam dolgozatomat közre adni, hanem csak extrém (különleges) eseteket – lelkészek, tanítók, nemes emberek – valamint az özvegyiségre jutott mindkét nemet valók házasságkötéseit, valamint a korabeli cigányok (minden esetben valamilyen mesterséget űzők) párválasztási irányát szeretném ismertetni. Egy-egy „jellegzetesebb” évfolyamon belül teljes adatbázist, tehát a helybeli földműves nép házasságkötési adatait is közreadom. Igen tanulságosak ezek az adatok, ti. kiténik ezekből, hogy általánosan őstől télvégig terjednek az esküvők s lakadalmak, nyáron s más időpontokban szinte csak „nadrágos emberek” s megözvegyült földművesek kötnek házasságot. Ez utóbbiak azon egyszerű okból, hogy az elkeserítőn magas létszámban meghalt – gyermekágyi lázban, tüdőgyulladásban, szülési nehézségekben, stb. – fiatalasszonyok helyét minél előbb pótolni kell, egy földműves gazdaságban „asszony kell a házhoz”, s nem utolsósorban az árván maradt gyermekeknek anya kell.

A vizsgált időszakban szigorúan kivétel nélkül a szomszédos ref. vallású helységekből házasodtak. Így pl.: Mezőtúr, Turkeve, Dévaványa, Köröstarcsa, Körösladány, Mezőberény, de távolabbi bihari, hajdúsági, arad vármegyei, bánáti helységekből is hoznak asszonyokat. Csak megjegyzem, hogy a helybeli gyomai evangélikus németekkel s a szomszédos endródi római kath. lakosokkal a 19. sz. végén s a 20. sz. elején aztán egyre nagyobb számban történnek „vegyes házasságok”. Az egyes helységekből „szolgáló” cseléd lányok, béresek, egyéb alkalmazottak közötti házasságokat is feltüntettem s zárójelben általában ehhez és egyéb esetekben is „magyarázó” megjegyzéseket fűzök.

1781. május 2-án Tarcsai lakos Tóth János 20 eszt. legény vette magának feleségül gyomai lakos Szabó István Berényben szolgálóskodó árva hajadon leányát Katát, aki szinte 20 eszt.

1782. jún. 6. Békési lakos Szücs Ferenc vette magának feleségül gyomai lakos Nyilas György özvegyit Kincsem Szabó lónát.

1782. november 27-én Béres György hozta magának feleségül Tarcsáról Nagytiszteletű Prédikátor Paksi János özvegyit Pápai Erzsébetet. (A Béres familia erős telkes gazda nemzetség volt már ekkor is, valószínű ezért mondott igent egy ref. pap özvegye kéréjének).

1783. jan. 22. Túrról jött Bánhorváti Mihály 28 eszt. vette magának feleségül Velkenyei István özvegyit Szabó Sárát aki 37 eszt.

1783. aug. Tamásdi Prédikátor Tiszteletes Kabai János vette feleségül helybeli lakos Szilágyi István hajadon leányát Juditot.

1783. nov. 5. Seprenyi Mihály 22 eszt. helybeli legény vette feleségül Vatai János házában lakó Körözs-Tarcsai lakos Szikszai Sámuel hajadon leányát Borbálát 18 eszt.

1784. febr. 16. Mészáros Mathébusz Mihály vette Szarvason tartózkodó Berényi lakos Rumcsek György (ez nagy való-

színűséggel evang. vallású) hajadon leányát Borbálát.

1784. nov. 17. Kun Mihály 25 eszt helybeli legény vette feleségül Szaniszlai István házában szolgáló Berényi lakos Kincses János hajadon leányát Juditot 17 eszt.

1784. nov. 24. Király István 24 eszt. helybeli legény vette feleségül Körözs-Ladányi lakos Karátsony Mihály özvegyit Kováts Sárát.

1785. jan. 26. Öreg Őri István gyomai lakos hozta magának Túrról feleségnek Vásárhelyi István özvegyit Kováts Katát.

1785. szept. 21. Nótárius (azaz a falu jegyzője) Szabó János hozta magának feleségül csökmői Tiszteletes Prédikátor Uram Sulyok István hajadon leányát Katát

1786. nov. 22. Szerető János 23 eszt. gyomai legény vette magának feleségül Néhai Ványai lakos nemes Papp Bálint mostan Bíró Péter mostoha attyánál tartózkodó árva hajadon leányát Sárát.

1786. nov. 22. Turkevi lakos Takáts András vette feleségül Néhai Túri lakos Horváth György özvegyit Kováts Péter leányát Katát.

1787. január 8. Szentesen lakos Lakos István vette magának feleségül helybeli lakos Néhai Dücső (Dicső) János özvegyit helybeli lakos Kováts Mihály leányát Erzsébetet.

1787. jan. 17. Karcagi lakos Juhász Bernáth Mihály vette feleségül Sebők Nagy János helybeli lakos özvegyit Toldi Erzsébetet.

1787. január 29. Szántai Kollár János Szarvas helységi lakos csizmadia legény vette helybeli lakos Pálincás András hajadon leányát Máriát.

1787. február 6. Helybeli lakos Vintze András vette feleségül Túri lakos Muzsnai András leányt Erzsébetet.

Cs. Szabó István

GYÖNGYSOROK

Híres emberek mondásai

„Neveld gyermekeidet szeretetből, szeretet által szeretetre. Ki gyermeket nevel, nevelje magát is mintaképpé.”

„Ha az ifjak gondozása és nevelése helyes úton halad, akkor az állam hajója biztosan halad előre.

Ha ellenben baj van a nevelés körül, - arról jobb nem is beszélni.”

„Az államok akkor pusztulnak el, amikor már nem képesek a hitványokat a derekaktól megkülönböztetni.”

„A háború az emberek javát emészti fel s a férgesét kíméli meg.”

Tisztelt Fogadóink!
Ezúton tájékoztatom Önöket, hogy a

lottózó

új helyre költözött, Gyomaendrőd, Fő út 56/1 sz. alá.

Megújult környezetben, de továbbra is sok nyerési lehetőséggel és eséllyel várjuk

játékos kedvű fogadóinkat!

SPORT

Labdarúgó hírek a Megyei I. osztályból

A November 16-iki hétvégén befejeződött a bajnokság őszi szezonja a Megyei I. osztályban. Sajnos a záró forduló kellemetlen meglepetést hozott, hiszen hazai pályán a biztos vezetés után súlyos vereségbe szaladt bele a csapat.

A labdarúgó szövetség az elmúlt évek időjárás tapasztalata alapján, a tavaszi szezonról két fordulót is előre hozott, amelyet még az ősszel le kell játszani a csapatoknak. Az elmúlt években, márciusban nagyon sokszor rosszabb időjárás körülmények uralkodtak a sportpályákon, mint november végén, ezért döntött a szövetség a novemberi játéknapok mellett.

Az eddig lejátszott mérkőzések eredményei:

2013. 11. 03. Méhkeréki SE – Gyomaendrődi FC 5 : 0
G.: --
Ifi.: 2 : 1 G.: Kiszely M.

Kissé tartalékosan utazott csapatunk a tavalyi bajnok otthonába, de bíztunk a csapat tartásában. A jobb játékerőt felvonultató bajnokcsapat azonban már az első perctől nyomás alá helyezte a kapunkat, nem engedte játékosainkat kibontakozni. Húsz percig bírta a nyomást a védelem, majd öt perc alatt két gólt is kapott. Nem változott a játék képe a második játékrészben sem. A hazaiak végig támadtak és még három góllal terheltek meg a hálókat. A védelem nem boldogult a hazai Bányai – Bondár kettőssel, akik 3 – 2 arányban osztottak az öt lött gólon. A mérkőzésre jellemző volt a Gyomaendrőd edzőjének önkritikus nyilatkozata: „Jól állt rajtunk a mez, és további pozitívum, hogy nem esett az eső.”

2013. 11. 09. Mezőberényi FC – Gyomaendrődi FC 1 : 2
G.: Toldi B., Molnár T.
Ifi.: 7 : 1 G.: Csapó P.

A gyomaendrődi csapat szerette volna az előző fordulóban elszenvedett vereséget feledtetni, így más felfogásban, sokkal harcosabban kezdte a mérkőzést. A hazaiak nem találták ennek a játéktílusnak az ellenszerét, csak a vendégvédelem hibáiból kerültek néhányszor helyzetbe. A félidő közepén két szép támadást is sikerült góllal befejezni, Toldi és Molnár révén, így a félidőre megnyugtatóvá vált az előny. A második játékrészben a hazaiak is aktívabbá váltak, több veszélyes támadást is vezettek már. Küzdelmes mérkőzés alakult ki, ahol a hazaiak a félidő közepén széptettek. Többre azonban már nem futotta az erejükből. Jó első félidei és küzdelmes második félidei játékkal sikerült értékes három pontot szerezni idegenben.

2013. 11. 16. Gyomaendrődi FC – Tótkomlói TC 3 : 5
G.: Molnár T.(2), Erdősi Gy.
Ifi.: 2 : 0 G.: Dávid I.(2)

A bajnokság őszi zárásaként a Tótkomlós látogatott Gyomaendrődre és mindenki hazai győzelemre számított. A félidő közepén egy formás hazai támadás meghozta az első gólt is, amelyre a vendégek csak kapufával tudtak válaszolni, így előnnyel zárult a félidő. A játék képe a második felvonásban sem változott, a 60. percben megszületett a megnyugtató második gól is. Az utolsó félóra azonban rémálommá vált. A biztos vezetés nem a hazaiakat nyugtatta meg, hanem a vendégeket tüzelte fel. Minden

mindégy alapon támadni kezdtek és a gyomaendrődi védelem összeomlott.

Öt perc alatt két gólt szerezve kiegyenlítették a vendégek, majd a két perccel később lött hazai góllal még sikerült visszavenni a vezetést, de az utolsó tizenöt percben ismét a vendégek szereztek még három gólt. Az utolsó huszonöt percben öt gólt szerzett a Tótkomlós a teljesen megzavarodott hazaiak ellen, így a biztosnak ígérkező győzelem súlyos vereséggé vált.

2013. 11. 23. Gyomaendrődi FC – Füzesgyarmati SK 1 : 3
G.: Boér Zs.
Ifi.: 4 : 2 G.: Demeter Cs., Putnoki T., Dávid I.,

Csapó P.

A tavaszi szezonról előrehozott első forduló lejátszására került sor, kissé hűvös, de még nem kellemetlen őszi időjárásban. Gyors gólváltással kezdődött a mérkőzés, a vendégek a nyolcadik, a hazaiak a tizenharmadik percben találtak a kapuba. Ezt követően megpihentek a csapatok, a mezőnyben folyt inkább a játék, a kapuk kevésbé forogtak veszélyben, így a félidő egyenlő állással zárult. A másodikban a vendégek enyhe mezőnyfölénye volt a jellemző, a hazaiak a kontraikban bíztak. A félidő közepén azonban egy ártatlannak tűnő helyzetből a vendégek ismét megszerezték a vezetést. A hazaiak megpróbálták az egyenlítésért támadni, de eközben nagyon kinyíltak és a mérkőzés végén a gyarmat egy büntetővel végleg eldöntötte a három pont sorsát.

Az újság minden kedves olvasójának és a sportbarátoknak Kellemes Ünnepeket és Boldog Új Évet kíván a Gyomaendrődi FC vezetősége és valamennyi sportolója.

Fülöp Zoltán

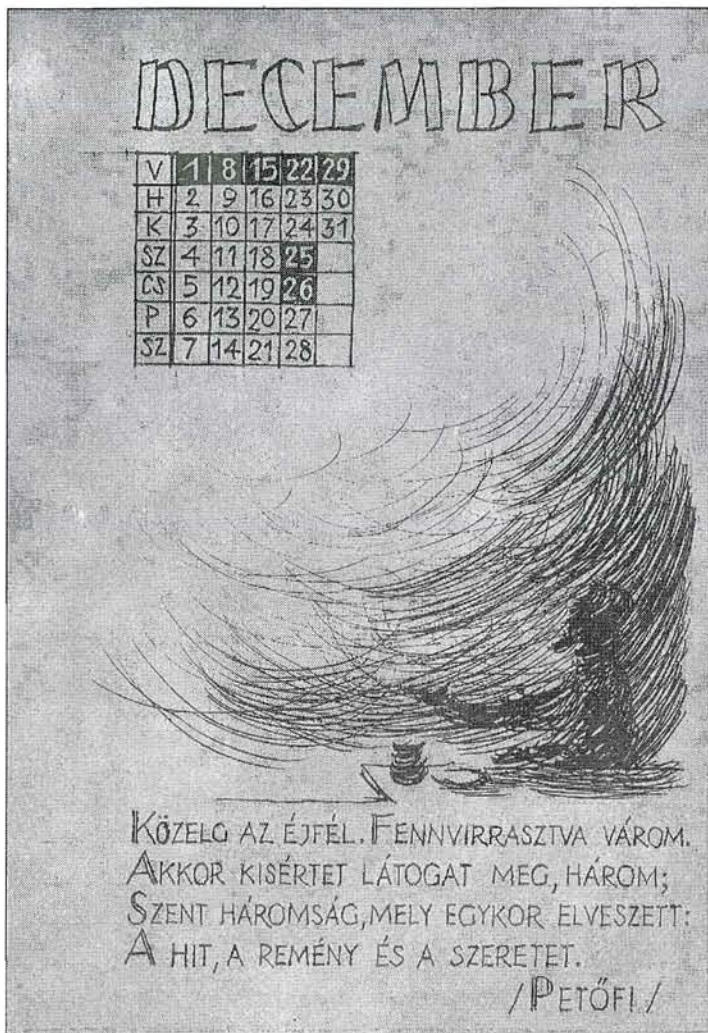
Roma Polgárjogi Szövetség Játsszóház 2013. október 27.

Szervezetünk a Kner Imre Gimnázium Knertészek csapatával közösen szervezett Játsszóházat Közösségi Házunkban. Közel 70-80 gyermek vett részt. Délelőtt 10 órakor kezdődő Játsszóházban mindenki megtalálta a számára megfelelő játékokat (társasjáték, activity, labdajátékok, rajzolás, színezés stb.). A nap folyamán a gyermekeket megvendégteltük üdítővel és süteménnyel. A gyermekek mellett a felnőtt korosztály számára is biztosítottuk szórakozási lehetőséget. Közös beszélgetések és hangulatos élőzene hallgatás és mulatság volt. Továbbá szervezetünk ezen a napon két Rózsahegyis Nyertes Tehetség gondozó pályázat záró programjainak adott helyet, ahol közel 80 gyermek és 40 felnőtt vett részt. Úgy gondoljuk, nagyon jól telt el ez a közös program, lehetőségeinkhez mérten többször szeretnénk hasonló programot rendezni.

Farkas Sándorné

RÉGI-ÚJ KISNAPTÁR

Biczó Tamás rajza, 1956

Gyomaendrőd Város Roma Nemzetiségi
Önkormányzatának Megemlékezése

November 1-jén 14 órakor immáron negyedik alkalommal megemlékezett Önkormányzatunk az elhunyt cigányzenészekről. A megemlékezés részeként Botos János által vezetett helyi cigányzenekar muzsikált, mely alatt a megemlékezők elhelyezték koszorúikat, virágokat, gyertyákat az emlékmű előtt.

Egyúttal Önkormányzatunk szokásához híven koszorút helyezett el (cigányváros) előtti fészületnél.

Hegedűs Zoltán

HAZAFELÉ
három versben

Európa mostanság

a nagyok már régóta szépen beszélnek
hol szídnak - hol dicsérnek

és

fogy a határ - nincsen már vám
otthonra lel itt az iszlám

de

újabban megint fáj
a Dunatáj

miközben

álmokat sző
Koszovó

Újbudai kereszteződésben

Lerohadt kesztyűm, így divat itt ez,
Sálam a fejemen, folt a szemem alatt.
Sátramát hoznám az út közepére,
De rám szólna akkor mindjárt a jard.

Fakó kabátom múltja egy szivárvány,
S a számban nincs semmi mű anyag.
Mindennap jövök a jó levegőre
Dolgozni és tartani versenysúlyomat.

Veszélyes munka, én mégis vállalom
Annak tudatában, hogy szeret a Jani.
Titkomat nejlonszatyrok mélyén félttem.
Ember vagyok én is, s nem vagyok „akárki”!

A rohanó világban mint egy falat kenyér:
Arcom méltósága, s mozgásom dallama.
Csak kérni tudok, és nem követelek,
Tisztellek Autós, köszöntve-bólintva.

A barázdákat nézd nemes arcélemlen,
S ne kérdezd soha, hogy jutottam ide,
Mert poklok – sáskák - mérgek után is van
A személyemnek rendes jó hitele.

Megértek mindent, ha adsz, ha nem,
És azt ne hidd, hogy irigyellek.
Légy boldog, légy gazdag, légy... mit tudom én
Csak nézz rám, és ne csóváld a fejed!

Szép vagyok most is, tekints hát rám,
S csillogó ablakon nyújtsd ki a zsigát.
Szürke hajam lebben a ködben, vigyázz,
hogy el ne üsd az üdvöd zálogát!

Már egy hete..

Anyám szidott és rám nézett,
S holta után megigézett.

Anyám dicsért és elfordult,
S szeméből a könny kicsordult.

Fújt a szél és vágott a hó,
Anyám háta mögött volt jó.

Úgy mentünk a rorátéra,
Anyá és legkisebb fia.

Hol találok, hol keressem,
Kinek hitem köszönhetem?

Egy árny ölel át hirtelen:
Tavaszi szó és őszi szem!

Hírek a Rózsahegyi Iskolából

Pályaválasztás

Iskolánk 8. osztályos tanulói október 10-én részt vettek a Békés Megyei Kormányhivatal Munkaügyi központja által szervezett „Legyen általad több a világ” elnevezésű pályaválasztási vásáron a békéscsabai Városi sportcsarnokban. Külön öröm volt számunkra, hogy a Munkaügyi Központ által hirdetett alkotói pályázaton iskolánk tanulói közül a hetedikes Wéber Dorina „Kutyakozmetikus leszek” című rajza különdíjat kapott.

A kiállításon megyénk középiskolái mellett vállalkozók, különböző intézmények, egyetemek és főiskolák is felállították standjaikat, igazán bőséges kínálatot adva a pályaválasztás előtt álló tanulóknak. A gyerekek bepillantást nyerhettek számtalan szakma rejtelmeibe, kipróbálhattak különböző gépeket, számítógépes programokat, hegeszthettek, traktorozhattak. Megkóstolhatták a pékek és cukrászok ínycsiklandó és sokszor szemet gyönyörködtető termékeit, fényképezkedhettek, masszírozhattak, megcsodálhatták az izléses ünnepi terítést, s nem utolsósorban érdeklődhettek tanároktól, diákoktól egy-egy iskola hétköznapijairól, a felvételi feltételeiről, a különböző szakmák titkairól.

Tátika

2. b a tátikán

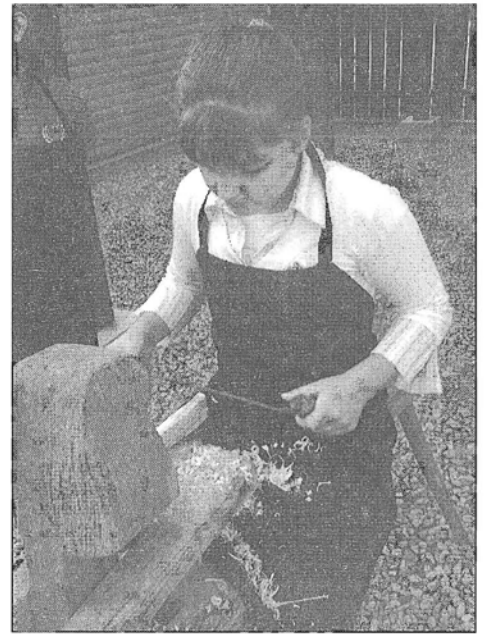
Az idei Tátikán újra megtelt a tornaterem nézőkkel. Nem csoda, hiszen olyan sztárvendégek látogattak el hozzánk, mint az AC/DC, Scooter, Pink, a Pa-dö-dö, Robbie Williams, Khaled, David Getta, Michael Jackson, Selena Gomez, Zalutnay Sarolta és persze még sokan mások is. A már több mint 20 éves hagyományos programunkon ezúttal 17 produkciót nézhetett végig a lelkes közönség. Kellemes kikapcsolódás volt gyerekeknek, felnőtteknek egyaránt.

Nyertes pályázatok

Sikeres pályázatok segítségével öt tehetségprogramot valósíthattunk meg az elmúlt hetekben. A Nemzeti Tehetség Program keretében meghirdetett iskolai pályázatokon nyert 5,6 M Ft támogatás fő célja a tehetségek felismerésének, gondozásának támogatása, illetve újabb tehetségsegítő programok megvalósítása volt.

„A tehetséges fiatalok művészeti tevékenységeinek támogatása” című pályázatának keretében képzőművészeti tehetséggondozó programban vettek részt a gyerekek, akik szívesen vállalkoztak különleges megoldásokra, új technikákra. Élvezték a tapasztalatszerzés, az alkotói munka örömeit. A foglalkozásokon lehetőségük nyílt számos alapanyag és technika megismerésére és kipróbálására, újra felhasznált anyagból alkotás létrehozására. Gyomaendrőd képzőművészetekben aktív alkotóinak kiállított munkáit megnézték az Őszi tárlaton.

„A roma fiatalok tehetségfejlesztésének, a fejlesztést végző szakemberek képzésének, valamint a roma fiatalok tehetségsegítővé válásának támogatása” program célja a lehetőségekhez mérten, megismerkedni a magyarországi romák kultúrájával, hagyományával, nyelvvel, szokásaival. Legfontosabb célja azonban az volt, hogy a roma tanulók merjék felvállalni önmagukat, közösségük ha-

Fakanál készül a Roma tehetségprogramon

körében a testnevelés órák közkedvelt játékból versenyt rendeztek a gyomaendrődi Klebelsberg Intézményfenntartó Központ iskolái között. A játék mozgáskultúrája hasonlít a kézilabdáéhoz, így célunk továbbá a sportág iránti érdeklődés felkeltése is, valamint minél több lehetőséget biztosítani a gyerekeknek a rendszeres sportolás iránti igény kialakítására, ennek napirendjükbe beépülésére.

„Idegen nyelvi táborok támogatása” című pályázat lehetőséget adott, hogy a 6. osztályos tanulóink kis csoportja egy öt napos idegen nyelvi és képzőművészeti táborban vegyen részt. Az Utazz velünk! tábor célja az volt, hogy a gyermekek minél jobban megismerjék és megértsék a brit és roma kultúra hagyományainak jellegzetességeit, szokásait. Filmet néztek Londonról, megformázták agyagból a Stonehenge-et és egy hagyományos roma putrit, készítettek. A tábor része volt egy budapesti kirándulás is, mely során megtekintették a brit Nagykövetség épületét, ellátogattak a Szépművészeti Múzeumba, a délutánt pedig a Fővárosi Állat- és Növénykertben töltötték.

A Jelen és a Jövő Gyermekéiért Alapítvány szervezésében iskolánk elsősei tehetséggondozó programban, táborozáson, kiránduláson és családi napon vehettek részt. A Nemzeti Tehetségprogramhoz benyújtott „A tehetség-gondozás folyamatosságát biztosító programok támogatása” című pályázat kapcsán az Emberi Erőforrások Minisztériuma 2,477 M Ft támogatást nyújtott e program megvalósítására.

A pályázatok írásában és megvalósításában részt vett: Szentpéteri Úhrin Ildikó, Dinya Zoltánné, Tóth Magdolna, Szentpéteri Boldizsár, Takácsné Rojik Gizella, Gyetvai Jánosné, Kónyáné Jakab Ida, Takács Máttyás, Hanyecz Ildikó, Kolohné Mikó Magdolna, Párczai Zoltán.

Az iskolai életről sok információt és képet találnak az iskola honlapján:
www.rozsahegyiiskola.hu

gymányait. A csoportnak lehetősége volt egy háromnapos pécsi kirándulásra is, melynek során a város nevezetességeivel ismerkedtek, voltak a Zsolnay, a Vasarely, a Csontváry és a Bányászati Múzeumban is. Szállásuk a Gandhi Gimnázium kollégiumában volt.

„A tehetségazonosító diák-sportversenyek támogatása” programban a tesztfeladatok teljesítésének eredménye alapján azonosított és beválogatott tehetségek részére „Seregfogasztó” (tűzharc) néven ismert, a gyerekek

GYEREKEKNEK

Mesék, versek...

Peti és a Mikulás...

Peti egy igen talpraesett fiatalember, már majdnem 5 éves, persze óvodás.

Mivel mindenre fogékony, hitelt adott az ovis barátai szóbeszédének, miszerint nincs is Mikulás. A Tomi azt mondta, hogy az ajándékokat a szülők szokták a cipőbe rejteni, mikor a gyermekek elalszanak.

Gondolta, ennél biztosabb forrás nincs, hisz Tomi látta a mamáját, mikor odalopakodott a kitisztított cipőhöz és piros mikulás csokit dugdosott bele.

El kell mesélnem, hogy Peti sajnos nagyon csúnyán beszél, amiért Édesanyja folyton korholja, sőt már időnként apróbb büntetéseket is kirótt a kis fickóra, de mindhiába. A minap azt mondta Édesanyja Petinek, ha ilyen csúnyán beszélsz, a Mikulás nem hoz neked semmit, csak virgácsot.

Erre ő határozottan azt válaszolta, hogy nem is baj, mert úgyszincs Mikulás, én tudom.

- No, bumm! – gondolta anyu, most mit tegyek?

Hirtelen eszébe ötlött, hogy van egy kedves kollégája, aki minden évben Mikulásnak öltözik, és hordja szét a kis csemetéknek az ajándékokat, így hát megkérte, hogy december 6-án hozzájuk is jöjjön el, s virgáccsal lepje meg Petit, magyarázza el neki, hogy nem szabad csúnyán beszélni.

Teltek a napok, s már anyu nagyon várta a Miklós-napot.

Délután elhozta az oviból gyermekét, beszélgetett vele, aki elmesélte, hogy jött a Mikulás, de a kertész bácsi volt felöltözve Mikulásnak, mondtam én, hogy igazából nincs is... Anya nagyot sóhajtott...

- Ejnye, kislíam miért vagy ilyen? Hidd el, hogy a jó gyerekeknek a Mikulás viszi az ajándékokat, a rosszaknak pedig a virgácsot. No, csak várj, majd meglátod...

Esteledett, Peti játszott a szobában, s közben csöngettek.

Anyu a vacsorát készítette, s megkérte kislíát, hogy nyisson ajtót.

Peti az ajtóhoz szaladt, kinyitotta, és egy őszszakállú Mikulás állt nagy zsákjával az ajtóban, kezében egy csokor virgácsot tartott.

A kislíu meglátta, kikerekedett a szeme, a szája elé kapta kis kezét s azt mondta:

- Hú, basszus, itt a Mikulás... Ezt nem hiszem el! –

A Mikulás a fejét csóválta, hogy lehet, hogy egy kislíu ilyen csúnyán beszél, belépett az előszobába, de Peti úgy megijedt, hogy berohant a nappaliba, s elbújt a fotel mögé. A Mikulás kérte, hogy jöjjön elő, hisz aki ilyen csúnya szavakat használ, és még hifetlen is, az vállalja a következményeket.

Most nem kap csokit, csak virgácsot, sőt a büntetést is kitalálja Anyuval, hogy mi legyen, ha nem szokik le a csúnya beszédéről.

Peti hanyatt-homlok rohant a lakásban, még jobb búvóhelyet keresni, majd hirtelen meggondolta magát, és így szólt:

- Anyuuuci! Megígérem, hogy soha többet nem beszélek csúnyán, csak küldd el ezt az ízét, ezt a Mikulást, vagy mit! –

Megbeszélték.

Peti bocsánatot kért, szégyellte nagyon magát, mindent megígért, csak menjen el már ez a nagyszakállú bácsi, ugyan nem merete bevallani, de félt tőle...

Már nem kételkedett a Mikulás létezésében...

Este lefeküdt, s álmában nagy hó volt, mely beborított

ta az egész tájat.

A Mikulás rénszarvas szánnal száguldott, őt szólította, aki nagyon jól viselkedett, innentől kezdve soha nem mondott egyetlen csúnya szót sem, sok-sok ajándékot kapott tőle, de nemcsak álmában, a valóságban is.

Másnap az oviban elmondta, mi történt vele, s megmagyarázta Tominak, hogy csak a rossz gyerekeknek nem viszi a Mikulás az ajándékot, akik jók, azokhoz elmegy és ajándékot ad, mert IGENIS van Mikulás, tegnap náluk járt, ő találkozott is vele... Tomi is megingott a korábbi kijelentésében, és motyogott valamit Petinek. Peti azontúl soha többé nem beszélt csúnyán, szót fogadott és minden télen nagyon várta a Mikulást...

írta: Benke Mária

Benke Mária versei

Karácsonyi üzenet

Angyal suhant át az égen,
s egy üzenetet hozott:
„Ember tedd szebbé,
s jobbá a holnapot!”
Az est-hajnal csillag
fényesen ragyogott,
Karácsony hajnalán
Nekünk utat mutatott.
A ragyogó csillagot
csodáltam az égen,
s eszembe jutott milyen
volt egykoron régen
a Karácsony, a szeretet ünnepe,
melegséget hozott a szívekbe...

Illatos fenyő a szobában,
diszítésre vár magában.
Majd a Család körülveszi,
csillogó gömbökkel díszítgeti.
Boldog öröm ragyog az arcokon
szívem dobbanását hallgatom...
Vidám karácsonyi ének szól,
érezzük magunk' nagyon jól.
Az angyal benéz az ablakon,
Örül, a Karácsony jó alkalom,
hogy lelassuljon a rohanó Élet!
Az emberek érezzék a szépet
lelkükben, s együtt ünnepeljék
a kis Jézus születésének eljövételét.

Téli hóesésben...

A szürke égboltot látva,
a havazásra várva,
szelíden gondolok a nyárra,
mikor perzsel a nap...

Elgondolom, hisz
minden évszak szép nagyon.
De a tél hó nélkül sivár,
az ember havazást vár...

Megborzongok, kicsit fázom,
összehúzom a kabátom.
Csak sétálgatok a kertben,
az arcomra hópehely rebben.

Nagy pelyhekben hull a hó,
nevetni támad kedvem, juj de jó!
Január van, itt az ideje,
hogy havas legyen a táj teteje.

Nézem a szürke égboltot, s
elmerengek, hogyan alakul át a pára
hópelyhekké nekünk mára?
Megfejtteni nem tudom,

örök titok marad, mondhatom.
Egyre fehérebb a kertünk,
hógolyóztatunk, s nevetünk,
mikor hóembert építünk...

HÍREK, ESEMÉNYEK A KIS BÁLINT ÁLTALÁNOS ISKOLÁBÓL

Rendhagyó iskolai énekóra mollban

Ágostonné Farkas Mária igazgatónő meghívására a Kis Bálint Általános Iskolába látogatott az ismert és népszerű **Muzsikás együttes**. A nemzetközi hírű Kossuth – díjas és Liszt Ferenc – díjas magyar együttes hangulatos, vidám koncertet adott elő. Bepillantást kaptak az érdeklődő gyerekek a csodálatos „csak tiszta forrásból” született népi dallamok világába. Sőt még a népi hangszereket is bemutatták a zenészek. A koncert az együtt énekléssel fejeződött be, a gyerekek nagy örömeire, megérdemelten szólt a vastaps. Köszönjük a csodálatos zenei élményt, reméljük, lesz még alkalmunk az együttesrel közösen elénekelni a lakodalmi csujogatót.

A Muzsikás együttes

Kiállításon a Kis Bálint Iskola tanári kara

Zöldülj! Fordulj!

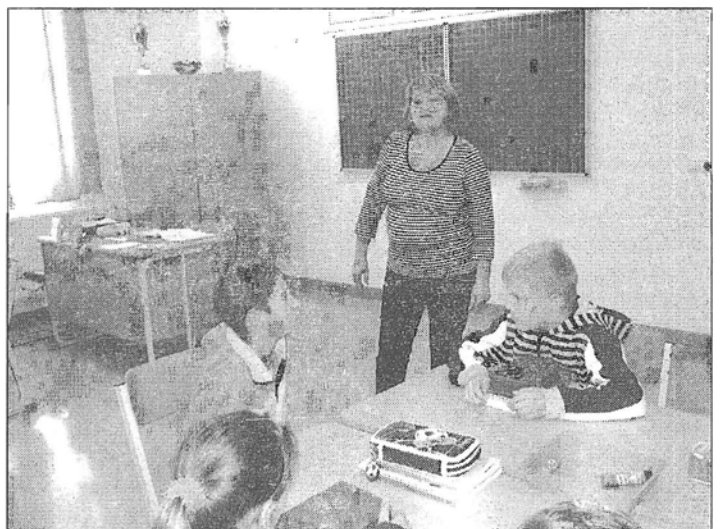
A Kis Bálint Általános Iskola tanárai 2013. november 11-én tartották a 2013/2014-es tanév első nevelőtestületi értekezletét. **Témája: Zöldülj! Fordulj!** címmel egy érdekes bemutatót takart, kiállítással egybekötve. A **Körösök Völgye Natúrpark Egyesület** szemléletformáló, környezetvédelmi vándorkiállítása már több helyszínen is nagy sikerrel mutatkozott be, így most Gyomaendrődön a művelődési központban látható, és látogatható november 22-ig. Ez a praktikus kiállítás a hétköznapi „zöldítéséhez”, zöld fordulatának elindításához ad ötleteket és tanácsokat. A mindennapi környezetvédelem fontos témáit mutatja be sok-sok fotó és rajz segítségével. **A kiállítás főbb témái:** - a környezetbarát háztartás, - a tudatos vásárlás, - az egészséges életmód, - a komposztálás, - a hulladék megelőzése és csökkentése. Az értekezleten a környezetvédelem, az egészséges életmód – és szemlélet került középpontba, sőt még a reklámok káros hatásairól is hallgattak előadást a nevelők Pésó Irma tanárnő tolmácsolásában.

Bolyai Matematika Csapatverseny

A **Bolyai Matematika Csapatverseny** a 2013/2014. tanévben is megrendezésre került. A Kis Bálint Általános Iskolából harmadik évfolyamtól nyolcadik évfolyamig négy fős csapatok tették mérlegre tudásukat. A Békés megyei iskolák között 40 csapatból a következő eredmények születtek:

6. osztály 8. hely	Eszesek	Felkészítő nevelő: Vaszko Lajosné	Almási Lili Gál Bence Jónás Péter Tóth Ákos
7. osztály 14. hely	Okoskodók	Felkészítő nevelő: Fekécs Éva Palicskáné Szegedi Katalin	Ignác Kata Molnár Ákos Szántó Milán Varjú Dániel
8. osztály 5. hely	Szám(j) hősök	Felkészítő nevelő: Palicskáné Szegedi Katalin	Bödör Balázs Miklavicz Ákos Tótká Attila Vincze Viktor

A legeredményesebben a 8. osztályosok szerepeltek, akik bejutottak az első hat díjazott közé, Gyulán vehették át az okleveleket és ajándékaikat.

AKis Bálint Általános Iskolában a német nemzetiségi nyelvórárt Balla Károlyné tartotta

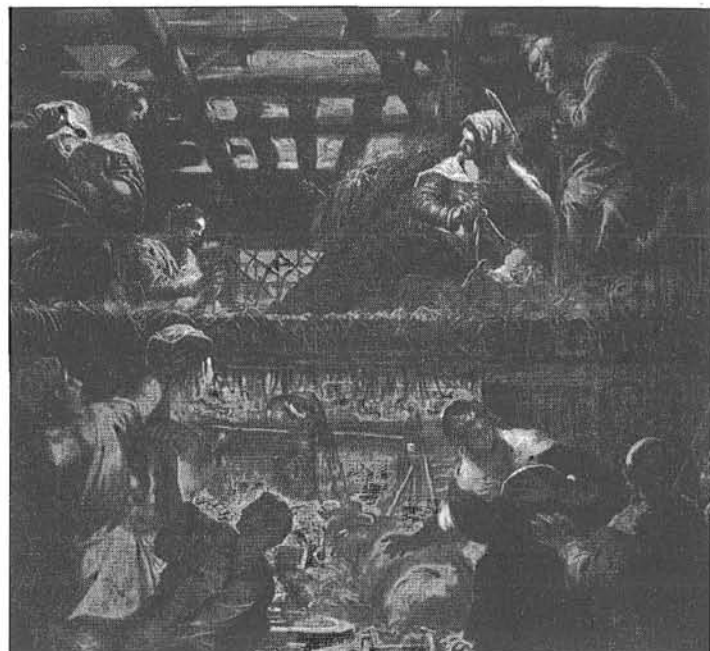
irodalmi oldal

Krisztus születése

– részlet –

A Posztónyírók és Szabók céhének 16. századi betlehemes játéka a Coventry-i ciklusból

Az angyalok kara

„Gloria in excelsis Deo”

1. pásztor:

Hallga, hallga, pásztor komák!
A magosból muzsikálnak!

3. pásztor:

Soha ilyen fülbemásztól!

2. pásztor:

Soha bizony!

1. pásztor:

S ily vidámat!

2. pásztor:

Úgy alítom, e nagy zengés
öröm hírnek hirdetése:
egy angyal szól, közel az Úr
Jézus elkövetkezése!

Angyal:

Dicsőség a Magasságban!...

1. pásztor:

Ott száll! Ott száll!

3. pásztor:

Amott lebeg!

Angyal:

S jámbor földieknek béke!...

2. pásztor:

Fusson, ki merre lát, emberek!

Angyal:

Három pásztor, cseppet se félj!
Indulj üstökös nyomában
tisztelkedni Jézuskának
Betlehemes Jászolában.

Mert az Ige testté válik
s mostan leszen születendő
kit Szent Szűztől ígért nekünk
az Mindeneket Teremtő.

Az angyal elszáll.

(...)

Jézus imádása

1. pásztor:

Üdvöz légy, malasztal teljes!
Kódis, rongyos istállóba'
úgy talállak Szent Fiaddal
mint az Angyal megjósolta.

Jézuskádnak vaj mit adjak
nevezetes ajándéku!
Fogjad pásztor-tilinkómat:
magam nyestem, bodza-héjbul!

No-ügyeskén! Billegessed!
Szól az, mint a parancsolat!
Ráhibázol nótájára
s ez elhajtja bánatodat.

2. pásztor:

Üdvöz légy, te Tisztaságos!
Megesmérlek, Szent Fiaddal!
Szelídséged, mosolygásod
ígyen jelenté az Angyal.
Van is mivel kedveskedjek
s másnak ugyan nem is adnám:
Jézuskádnak – bársony-süveg!
Hadd próbálom, hogy fest, hadd lám!

Magos búbja is, begyűrös!
Fülre-húzó karimája!
Eső, szél ki nem fog rajta

– ítélet-időt is álljal!

3. pásztor:

Üdvöz légy Nagyboldogasszony!
Koronásan tündökölve
szakasztott olyannak látlak,
mint az Angyal jövendölte.
Hogy Jézuskád meg ne fagyjon
én is hoztam s nem is ócskát:
kis kezére selymes-prémes
vadonatúj karmantyúcskát!

Hóttig ugyan el nem nyúví!
S akármerre barangolna
zord időbe', zimankóba'
– meleg, mintha kürtő volna!

Mária:

Jó pásztori népek!
Köszönöm! Köszönöm!
Máskor is jönnétek:
Szent öröm! Nagy öröm!
Minden esztendőnek
meglegyen Csillaga!
Mennyből szól az ének
száll az Úr Angyala.

Közbejárok Nála
s kérem bő áldását
pásztorokra, nyájra
– Jézus országlását!

Az öröm hírével
elpihen, elbocsát
épp most aluvék el
Kis Jézus, Szent Család.

(Összegyűjtötte és angolból magyarra
átköltötte: Határ Győző)

Ízes Ízek

December

Rácburgonya

Apróra vágott szalonnát pirítunk ropogósra. Beleteszünk kockára vágott burgonyát, paprikát, paradicsomot (vagy megfelelő mennyiségű lecsót) és puhára pároljuk. Ha kell, sózzuk. Rövid lére forraljuk és tejföllel eresztjük fel. Hús vagy virsli mellé igen finom.

Seidl Ambrus

FENYŐ FÜRÉSZÁRU

deszkák, OSB lapok, lécek, kerítéslécek, pallók, szegőlécek, gerendák, lambéria

TÚZIFA
bükk, tölgy, akác, akácfaoszlop

KAPUFA BT. Gyomaendrőd, II. ker. 467.

06/70 513-95-14

A kondorosi úton, a vásártér után

METÁL STOP KERÉKPÁR ÉS SZERELVÉNY ÜZLET

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szervíz

- Tornádó elektromos kerékpárok,
- gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
- csövek, szerelvények.
- hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
- háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika,
- szegek, csavarok, zárok, lakatok,
- fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
- Júliustól kedvező áron ZÁRTSZERELVÉNYEK, TÉRHÁLÓK, ESŐCSATORNÁK is kaphatók!

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: (66) 386-909

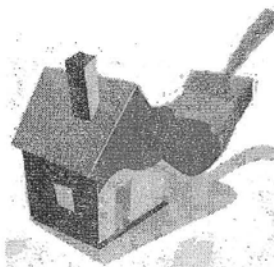
Hitelletőség! Minden kerékpárhoz értékes ajándékot adunk!

Házhoz jön a fodrász!

Szeretettel várom minden kedves régi és új vendégemet teljes körű női-, férfi és gyermek-fodrászatomban.

Igény szerint házhoz is megyek! Hétféteken is!

Látkóczkiné Erdős Magdolna
GYOMAENDRŐD, KULICH GY. U. 61.
Telefon: 06/70/312-5037

Minden felületen otthon vagyunk!

Vállaljuk lakásának teljes körű felújítását, elképzelései szerint!

*Munkáink garanciálisak,
kivitelezésének a legfőbb
szempontja a lehető*

legjobb minőség elérése a legmegfizethetőbb áron!

A felmérésünk, ami az írásos árajánlatot is tartalmazza, teljesen ingyenes.

PROFILJAINK:

- festés, mázolás, tapétázás
- homlokzatszigetelés, hőszigetelő rendszerek
- gipszkarton falak, álmennyezetek, előtétfalak, boltívek
- rejtett világítások, gipszkarton díszítések, dobozások
- laminált parketta lerakása, parkettacsiszolás
- fürdők, konyhák burkolása, kőműves munkák
- tetőterek beépítése, szigetelése
- nyílászárók, ajtók, ablakok cseréje
- bontás, sít elszállítás
- vizes falak szigetelése
- házak külső homlokzatának szigetelése, színezése
- hidegburkolás (csempe, járólapp, márvány, gránit lerakása, ill. téglal rakása)
- melegburkolás (PVC, linóleum, szalagparketta, laminált parketta,
- padlószőnyeg, dekorpanel rakása és fektetése)
- állványozás, állványok bérbeadása (guruló, homlokzati)

LÁTKÓCZKI LÁSZLÓ • Telefon: 06/70/381-4227

INTER
NYELVSTUDIÓ
Nysz.: 21381-2007
AKKREDITÁLT NYELVISKOLA

Ingyenes tanfolyamok!

Várható még további ingyenes tanfolyam: angol újrakezdő,
angol középfeladók (B1), német középfeladók (B1).

A projektiroda minden hónap végén tölti fel a tanfolyamokat.

A részvétel feltétele: Regisztrálni kell a www.tudasodajovod.hu honlapon.

Ha nem tud regisztrálni, hívjon és segítünk!

További információk a honlapunkon: www.internyelvstudio.hu

Őszi nyelvtanfolyamok: angol, német, olasz nyelvből
500Ft/órától

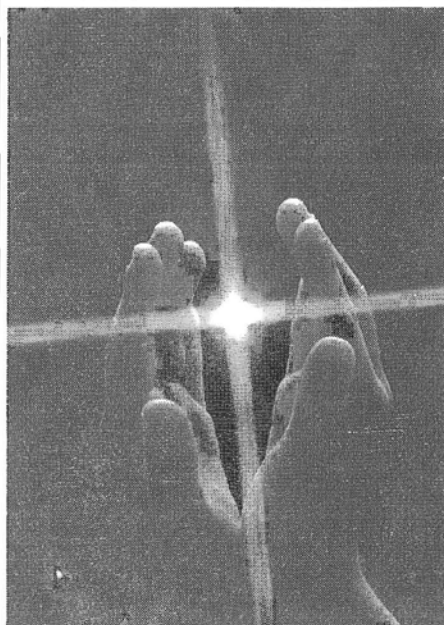
Skype oktatás: angol és német nyelvből

Inter Nyelvtudió, Gyomaendrőd, Kossuth út 18. H-P: 15-18 óráig

Telefon: 20/947-1603, 20/229-7022

e-mail: info@internyelvstudio.hu

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGIBA KÖLTÖZTEK

„Nem múltak el ők, kik szívünkben élnek:
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”
(Guhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

BUZA MIHÁLY hunyai lakos, november 8-án 59 éves korában befejezte földi életútját. Gyászolja családjá.

özv. SZUJÓ IGNÁCNÉ UHRIN ANNA IDA budaörsi volt hunyai lakos, 91 éves korában, november 15-én visszaadta lelkét Teremtő Istenének. Földi maradványai a hunyai temetőben nyugszanak. Gyászolja családjá.

Gellai Imre halálának 5. évfordulója

„Elfelejteti Téged soha nem lehet
Te voltál a jóság és a szeretet.
Elvitted a fényt és a meleget.
Csak egy sugarat hagytál, örök emlékedet
Drága jó lelked nyugodjon békében.”

Szomorú szívvel emlékezünk Rád
Feleséged és gyermekeid

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi katolikus temetők takarítását, karbantartását támogathatják adományok felajánlásával:

Készpénzbevitel az endrődi plébánián hivatali időben (munkanapokon 8-12), vagy az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány számlájára befizetéssel vagy átutalással. Számlaszámunk: 53200015-10003231 Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet.

Az endrődi és a hunyai templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálzási évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

KARÁCSONYI MISEREND GYOMÁN, ENDRÖDÖN és HUNYÁN

ENDRÖD - Szent Imre templom

December 24. kedd, Szenteste:
00.00: Éjféli Mise

December 25. Szerda, Karácsony I. napja:
9.00: Ünnepi nagymise
17.00: Esti mise

December 26. csütörtök, Karácsony II. napja, Szt. István vértanú:
9.00: Ünnepi nagymise
17.00: Esti mise

December 27. péntek, Szt. János napja
17: Szentmise, János-napi borszenteléssel
(a hívek által hozott bort megszenteljük)

December 29. vasárnap, Szent Család vasárnapja
9.00: Ünnepi nagymise - Házaspárok megáldása
(az egyházi házasságban élő házasokat áldásban részesítjük)
17.00: Esti mise

December 31. kedd, Szilveszter:
17: Év végi hálaadás, Szentségi áldással

Január 1. szerda, Újév:
9.00: Ünnepi nagymise
17: Esti mise

GYÖNGYSOROK - Híres emberek mondásai

„A demokráciák legnagyobb ostobasága, hogy vallás nélkül akar-
nak egyént nevelni és Isten nélkül társadalmat építeni.”

„Szeretet: a lét hajtóereje.”

„Gyűlölettel, gyilkolással és bosszúvágygal még soha sehol sem épít-
ettek népet szolgáló boldog állapot.”

GYOMA - Jézus Szíve templom

December 24. kedd, Szenteste:
22.00: Szentesti (Éjféli) Mise

December 25. Szerda, Karácsony I. napja:
11.00: Ünnepi nagymise

December 26. csütörtök, Karácsony II. napja, Szt. István vértanú:
11.00: Ünnepi nagymise

December 27. péntek, Szt. János napja
16: Szentmise, János-napi borszenteléssel
(a hívek által hozott bort megszenteljük)

December 29. vasárnap, Szent Család vasárnapja
11.00: Ünnepi nagymise - Házaspárok megáldása
(az egyházi házasságban élő házasokat áldásban részesítjük)

December 31. kedd, Szilveszter:
16: Év végi hálaadás, Szentségi áldással

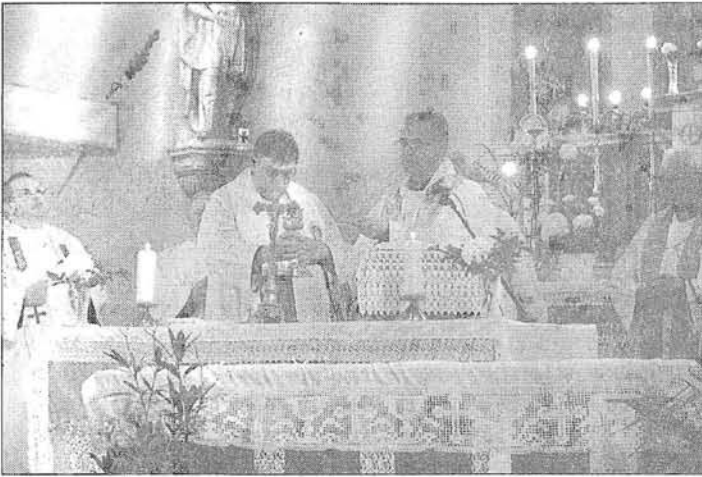
Január 1. szerda, Újév:
11.00: Ünnepi nagymise

Hunya

december 24. kedd: SZENTESTE: - Éjféli misé
december 25. szerda: KARÁCSONY - 10 óra
december 26. csütörtök: SZENT ISTVÁN ELSŐ VÉRTANÚ - 10 óra

december 31. kedd: ÉV VÉGI HÁLAADÁS - 17 óra
2013. január 1. szerda: ÚJÉV - 10 óra

Az endrődi Szent Imre búcsú november 9-én

Fotók: Dr. Szonda Istvánné

Egész évben várjuk kedves vendégeinket klimatizált, termálvizesszobáinkban.

Vállaljuk baráti, üzleti, családi rendezvények lebonyolítását klimatizált éttermünkben 70 főig.

**Az étterem nyitva
11-21 óráig.**

Baráti, családi üzleti rendezvény lebonyolítását vállaljuk a teljesen klimatizált Híd-fő étteremben 160 főig.

FÉSZEK Panzió és Étterem

5500 Gyomaendrőd, Szabadság tér 6.
Telefon/Fax: 06-66/386-718 - Mobil: 06-20/5599-240
E-mail: feszekpanzio@mail.globonet.hu
www.feszekpanzio.hu

Kedves vásárlóim!

Decembéri ajánlataim:

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

- Adventi gyertyák
- Kandallók, szeneskályhák, kályhacsövek, csőtisztítók
- Zom. üstök, üstházak, tároló rekeszek, műa. rekeszek, műa. edények
- Szivattyúk, műa. főmlők, csőbilincsek, csatlakozók
- Főliák, műa. zsákok, p.p.zsákok, szemetes zsákok
- Kerítésdrótok, szegek, csavarok, reiser csavarok
- Barkácsgépek, kéziszerszámok, védőkesztyűk
- Munkaruhák, munkavédelmi bakancsok, gumicsizmák
- Virágföldek, műa. cserépek, őszi virághagymák
- Festékek, eszetek, csemperagasztók, purhabok, silikonok
- Izzók, elemek, vezetékek, kapcsolók, dugaljok
- Alu. létrák, talicskák, kőműves szerszámok
- Szőnyegek, konyhai eszközök, viaszos vásznak
- Biobrikettek, begyűjtőkockák, koromtalantók

Várom vásárlóimat! -

FARKAS MÁTÉ

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

XX. évfolyam

* Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat *

2013. Karácsony

Karácsonyi melléklet

KRISZTUS-VÁRÁS CSUDABALÁN

Én a csudabalai pusztán nőttem fel, s a karácsonyok – most hogy már megöregedtem – a legszebb emlékek maradtak. Nem csak a mi karácsonyunk - mi heten voltunk testvérek - , hanem a pusztai embereké, ahol több testvér volt, sokan voltak gyerekek.

A karácsony a pusztában talán szebb volt, mint a falvakban, városokban, mert nekünk nem volt templomunk, hogy elmenjünk az éjféli misére. De már az adventtel megkezdődött az a szép vallásos szokás, hogy adventi énekeket énekeltünk, szerdán és pénteken böjtöltünk, s a napi jócselekedeteket tettünk. A szülőkkel együtt imádkoztunk, és minden napra jutott egy szép mondás, azt a szép mondást leirtuk, s az iskolába elvittük. A tanító bácsi nagyon örült, és akié a legszebb volt, azt mindig felolvasta. Az iskolában is készültünk, mert a pusztai gyerekek a karácsony előtti napokban összecsoportosultak, és azt a régi betlehemet adták elő, ami Endrődön volt szokás.

Csudabalának egy része, Zichybala tiszta endrődieké volt, endrődiek lakták, bizony száz-kétszáz tanya volt ott. Az endrődiek szép dallamokkal és szép mondásokkal várták az adventot, a pásztorok jártak tanyáról tanyára, beköszöntek, hogy „adnak-e a Kisdéd Jézuskának szállást?” Akkor olyan áhítattal a ház asszonya kiszólt, hogy „adunk!”, volt olyan hely, ahol tréfáltak, hogy „annak adunk, de nektek nem!”. Ez már mindjárt hangulatot is hozott. Ahol adtak szállást, tisztességesen beköszöntek, „Dicsírtessék a Jézus Krisztust!”, és akkor mindjárt énekelték azt az éneket, hogy „Menjünk, mi is Betlehembe, részt venni a nagy örömben, melyet mennyei szép Atyánk, árasztott az égből reánk”, és ekkor már a család, a sarokban lévő lócán ült a gyerekekkel együtt, kalaplevéve a gazda. Csodálatos volt a parasztemberek tiszteletudása, vallásossága. Áhítattal ültek a kisebb gyerekek a padkán, mert hála Istennek, Csudabalán minden házban négy-nél kevesebb gyerek nem volt, úgyhogy az iskolában nyolcvanan voltunk. De Klebelsberg Kuno gondoskodott arról, hogy legyen Póhalmon is iskola, az is tanyai iskola volt, nem messze a mi iskolánkhöz, azután volt Sártóban is. Ez azért fontos, mert Sártó és Kétsziget ősi telepek voltak, valaha ott pálosok voltak a Berettyó kanyarban, és érdekes, hogy oda is endrődiek települtek. És az endrődiek az ő szokásaikat ott is megtartották, abban az iskolában is volt

betlehemes csoport, és az a betlehemes csoport sártói gazdákhoz, emberekhez ment el. Majd közelgett a karácsony estéje, már Borbála - napkor, az negyedikén van decemberben, minden asszony cserépbe vetett búzát, és ha szépen kikelt, akkor odatették a kis jászolhoz. Minden családban készítettek egy kis jászolt, bele egy babát tettek, és odatették a búzát, hogy majd jövőre jó legyen a búzatermés. Egy héttel karácsony előtt mindenki kitararított, az állatokat is rendbe tették, mert azon az estén, minden jószág hamarabb alszik el. Karácsonyi csillag nem csak az égen volt. A pásztorok magukkal hoztak egy olyan szerkezetet, amit szítának a rostjából készítettek, tettek bele csillagot, amit keresztbe tett lécekkel tudtak mozgatni. Ezzel a csillaggal jártak, utalva a Bibliára, mert hiszen a Bibliában is a pásztorokat a csillag vezette a Kisjézus jászolához. Az iskolában a tanító bácsi már arra figyelmeztetett bennünket, hogy ezt az éneket elénekeljétek: „Kisjézusunk, jók leszünk, jók leszünk, karácsonyfát hozz nekünk, hozz nekünk, karácsonyfát nagyon szépet, gyönyörű kis ékességet, szállj, szállj, mennyből leszállj!”. Aztán voltak más énekek is, talán abból mondok, amit a pásztorok, a betlehemezők énekelték. Azokat, akik ilyen „Betlehem-járást” csinálnak, betlehemezőknek nevezzük. Összeállításukban szöveg, egy

Kereszt a csudabalai erdő szélén - Vaszkó András és Vaszkó Irén

kis tréfa és énekek voltak. A betlehemezőket nagy tisztelettel fogadták. Almát, diót kaptak. Ezeket csak betették a lóbőrből készült tarisznyájukba, és a betlehemezés után tovább mentek. Nagyon szép volt az egyik ének, amit egy angyal énekelt el Jézus jászolánál. „Repülj szellő lágyan, lágyan, ringasd, ringasd lábam, lábam. Aludjál, aludjál, álmodjál, álmodjál. Édes kincsem, kis angyalom, aludjál.” *folytatás a 2. oldalon*

Isten Fia újra megszületne?

Nem egyszer gondolhatunk arra, ha nézzük jelen történelmet az emberiségnek, vagy a több mint 2000 éves múltját, amióta Jézusban az Isten emberré lett, akkor arra gondolhatunk, nem lenne „kedve” még egyszer emberré lenni. Az ember öngyilkos hatalommal veszélyezteti az őt körülvevő természetet. Minden életet veszélyeztető fegyvereket gyárt. Világháborúkat játszott, sátáni táborokban pusztított (pusztít?) embereket... Vajon nem Shakespeare 57. szonettje valósul meg?

„Az Érdem itt koldusnak született
És hitvány Semmiségre pompa vár
És árlás sújt minden szent hitet
És Becsületet rút gyanú aláz
És szűz Erényt a gaz tiporni kész
És Tökéletest korcs utód gyaláz
És Érc-erőt ront béna vezetés
És Hatalom előtt néma a Szó
És Észre láncot doktor Balga vet
És az Egyszerű kap Együgyű nevet
És Rossz-kapitány rabja lett a Jó.”

Ha átgondoljuk mindezeket, nyomtatékosan tör elő a kérdés: Isten Fia megszületne újra? A keresztény hit válasza, amelyet mélyen gondolkodó emberi ész is elfogadhat: IGEN!

....

Elsősorban azért, mert Isten önszeretetének tette a megtestesülés. Ha a teremtés végső oka és célja Isten hatalmas szeretete, még inkább megtörténne, hogy emberré legyen a második isteni személy, a Fiú. Ha Isten a teremtés után azt látja: „hogy minden, amit alkotott, igen jó” (Ter 1,31), akkor nemcsak azt látja, amit előbb felsoroltunk, hanem a megtestesülés gyümölcseit is. A világmindenség és benne az ember a megtestesülés által teljessé bontakozik ki. Gyönyörködik a szeretetben, és ma is mondja:

„EZ AZ ÉN SZERETETT FIAM, AKIBEN KEDVEM TELIK.”
(Mt 3,17)

Isten Fia újra megszületne, hogy megismertesse az Atyát, az egyetlen Istent, megismertesse az egész világgal, hogy oly szeretettel szereti az embert, ahogyan csak Isten tud szeretni.

Senki nem tagadja az árnyat, bűnt és gonoszsgát. Ám a látó előtt mindezeket túlragyogja a fény, vértanúk, hitvallók, mindennapi emberek egymás iránti szeretete, szerelme, az ártatlanság, a szentség, amelyek oly letagadhatatlanok, mint az érthetetlen rossz, fájdalom, halál. – Ne feledjük: „Isten sohasem engedné meg semmilyen rossznak a létét, ha nem volna olyan hatalmas és jó, hogy még a rosszat is képes jóra fordítani. Jobbnak tartotta, hogy a rosszból hozza ki a jót, mint azt, hogy egyáltalán ne engedje a rossz-

szat.” (Ench.XI.3.) Mindezt azért bátor tanítani az Egyház, mert Pál apostol leírta az isteni kinyilatkoztatást: „Amikor azonban elhatalmasodott a bűn, túláradt a kegyelem, hogy amint a halált hozón a bűn uralkodott, úgy uralkodjék az örök életre szóló megigazulás révén a kegyelem is a mi Urunk Jézus Krisztus által.” (Róm 5,21)

Igen, megszületne újra és ezért születése évfordulós ünnepén méltó és igazságos, hogy énekelje szívünk:

KÖSZÖNTELEK JÉZUS KRISZTUS

születésed ünnepén, 2012 karácsonyán,
köszöntelek,
mint jászolban fekvő Kisdedet,
mint a 12 éves Ifjút a templomban,
mint a Jordánban 30 évesen

Megkeresztelkedőt,
mint a 3 éven át Tanító Mestert,
mint Halottat a kereszten
és mint a harmadnapra Feltámadottat.
Imádlak Uram,
mint a megtestesült Isten Fiát,
örökkévaló Fiát az örök Istennek!

Nem oly emlékezéssel ünnepelünk,
hogy sírodra virágot viszünk,
(sírod üres),

nem úgy ünnepelünk, mint elhunyt nagyjainkat,
akiknek tudását, bölcsességét
könyvek koporsója őrzi -
mi az Élőt ünnepeljük,
akit idő és tér nem tart rabságban,
ünnepelünk, aki Megszületett
és ma és mindig az ELJÖVENDŐ!

A szeretet eleven melegében szeretünk,
s aki „csak” keres, utána kutatva érzi,
hogy eleven nyomaidat találja meg,
aki pedig tagad vagy nem ismer fel,
Te keresed,
mint Jó Pásztor az eltévedt bárányt.

ALLELUIJA illet születésed ünnepén,
nekünk ajándékozott Szívednek
szívünk karácsonyi örömét ajándékozzuk.

1999-2012
Mácz István

folytatás az 1. oldalról

Ez Máriának szólt, és a legszebb hangú kis angyalnak öltözött leány énekelte ezt el. Minden családban otthon elénekelték. Aztán jött a Szenteste, a nagyobb testvérek a kisebbeket kiküldték a jégre, ahol most szabad volt csúszkálni. Lehetett hógolyózni, mert volt hó. Most nem kellett leckét csinálni, nagyon örültünk. Minket is kiküldött a három nagyobb testvér. A többi tanya gyerekei is jöttek ilyenkor, a mestereknek, juhászoknak a gyerekei. Később hazamentünk, lehúztuk a kis csizmánkat. Mivel karácsonyeste volt, nagyon szépen megtöröltgettük, fel is akasztottuk a kabátunkat a szögére. Azt mondták otthon, jön a Kiszjézus és megnézi, hogy hogyan rakjátok le a kabátotokat. Azután bementünk a szobába. Édesapám azt mondta, énekeljétek valamit. „- Mit énekeljünk, édesapám? - Énekeljétek, a Mennyből az angyalt.” És elkezdtek énekelni, mire a végére értünk, hallottuk, hogy odakinn csengenek. Felugrottunk az asztaltól. „- Édesapám - kiabáltuk - itt van! Édesanyám, mit

csináljunk?” - Menjetek, nyissátok ki az ajtót, az angyal már ezóta odatehetette a karácsonyfát. De menjetek ki a pitarba, vagyis a gangra, és meglátjátok, hogy ott van-e a karácsonyfa.” Hát akkor kimentünk, és megláttuk, hogy ott volt a karácsonyfa. Volt rajta csillogó is, és meg voltak gyújtva rajta a gyertyák is. Azon tanácskoztunk, hogy vajon mivel gyújthatták meg? A kisöcsém, aki akkor volt olyan öt-hat éves, azt mondta, hogy hát mivel, a csillagokkal! És akkor mindnyájan elhittük, hogy a csillagokkal. Akkor aztán édesapám felemelte a karácsonyfát, középre tette az asztalra, és azt mondta, jöjjön ide a család. Máshol egy-egy zöld ágat akasztottak a gerendára, mert hely nem volt. Akkor bejöttek a nénémek is, körbeálltuk az asztalt, és édesapám mondott egy nagyon szép verset a karácsonyról, utána imádkoztunk, megköszöntük a napot. Kezet csókolunk a jó szüleinknek. Megkérdeztük, hogy jól viselkedtünk-e, mert azt mondták nekünk, hogy viselkedjünk jól, hiszen a karácsony előtti hetekben az angyalok és a Jézuska figyelnek

bennünket. Édesapám azt mondta, nézzük meg, hogy milyen az ég. Ezután kimentünk. Általában csillagos volt, és szállingózott a hó. Bejöttek és énekeltek még. Két nővérem, a bátyám elénekelte a Stille Nacht-ot, amit mi is tudtuk már, így együtt énekeltek velük. Ezután megnéztük az ajándékokat. Egy rongybaba, korpababa, fiúknak édesapám készített kiskocsit, ökrös szekeret, a legkisebbnek valamilyen kislovacska. Ezután megköszöntük az ajándékokat, még a fa körül játszhattunk velük. Ezek nagyon egyszerű ajándékok voltak, de úgy örültünk, olyan tiszta szívvel, ahogyan csak a pusztai, a parasztyerekek tudtak.

Ezekben a kemencés parasztházakban csupa melegség volt a várakozás, a karácsonyi Krisztus-várás. A tanyai emberek, gyerekek mélyen átéltek a betlehemi jászol csodáját, a Karácsony fenségét.

(Vaszko Irénke néni visszaemlékezését
lejegyezte Polányi Éva)

Wass Albert: Az én titok-karácsonyom

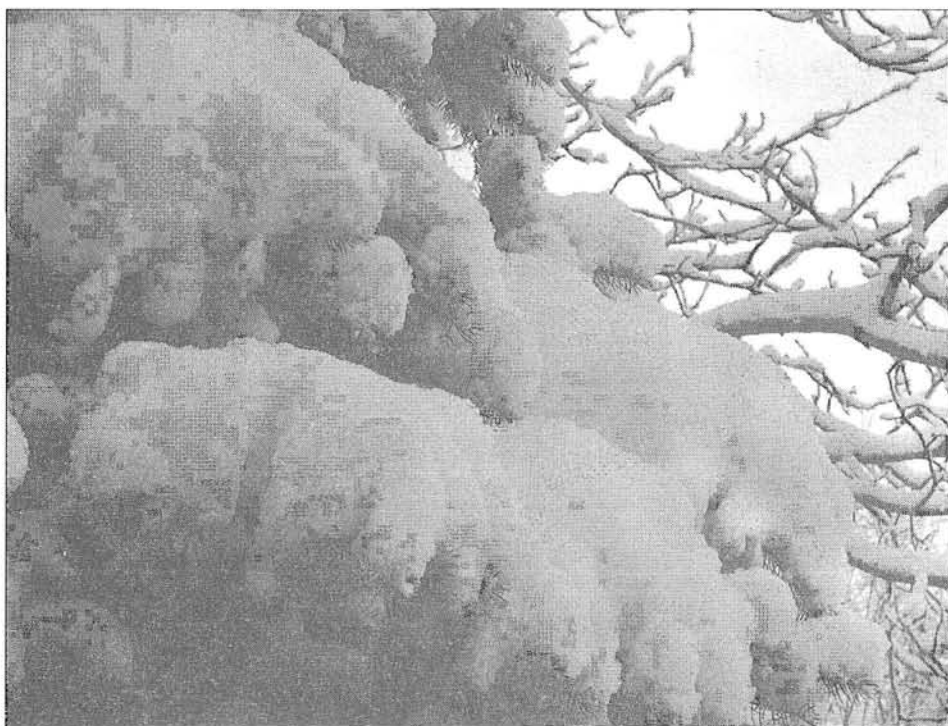
Megtanultam tisztelni az ünnepet. Az ünnep Isten ajándéka, mint a többi nap, s arra való, hogy hétköznapi mi-voltunkból kivetkőzve tiszteljük önmagunkban az embert. Sajnálom azokat, akik nem tudnak ünnepelni. Az ünnep önmagunk fölemelése. Tiszta ünnepi ruhában és tiszta ünnepi gondolatokkal lehet csak ünnepelni, fölemelkedve a hétköznapokon s apró küzdelmeinken. Csak az ünneplőbe öltözött ünneplő ember tudja megérteni annak a kijelentésnek a nagyságát, hogy Isten az embert a saját képére teremtette.

Az erdélyi nagy gyász éveiben nálunk otthon elfelejtették az ünnepet. Nem volt karácsony, és nem volt újév, nem volt húsvét és pünkösöd, mint ahogy vasárnapok sem voltak. Viselő ruháinkat s nehéz gondjainkat szakadatlanul hordtuk, bármit mutatott a naptár. Keserűség tanyázott otthon, s én hiába küzdöttem az ünnepekért, ünnepi öltözetet és ünnepi arcot éveken át nem látott a házunk.

Egyszer fellázadtam. Karácsony volt. De nagyon emlékszem még arra a karácsonyra! Tizenöt, vagy tizenhat éves lehettem. Karácsonyi szabadságra küldött haza a város, és Sándor bácsi ünnepes háza után olyan volt a miénk, mintha halottat őriztek volna benne.

Apámék egy-egy könyvbe temetkezve naphosszat hallgattak sötétben, és nem volt szabad előttük karácsonyról szólni. Évek óta nem járt nálunk az angyal. Súlyos gond nyomta a szárnyait, és nem tudott elrepülni hozzánk. Akkor öregedtek meg apámék. Nem akartak az ünnepre gondolni, mert eszükbe jutottak a régi és gondtalan ünneplések, s a jövő ködös volt, nem láttak előre. Pedig ha tudtak volna ünnepelni, a karácsonyfa gyertyái mellett az ünnepi gondolatok magasságából meglátták volna az utat, mely már akkor is egyenesen vezetett a reménység felé. De gyászba s ünneptelen hallgatásba rejtőzködtek az idő elől, pedig az idő azért múlt, éppen úgy.

Karácsony szombatja volt. Kint nagy puha hó, a kerti fákat belepte egészen. Olyan csöndes volt kereken a világ, mintha a békeesség készült volna megszületni akkor.

Egyedül lézengtem a kertben. A szürkület már meglepte a fenyvest, s kereken a dombok is beleveszték a le hulló estébe. Lent a faluban egy-egy lámpa kigyúlt. Fájt, hogy karácsony estéje van. Máshol izgalommal lesik az angyalt, ünneplő ruha van és karácsonyi szag és boldog rejtelmesség a levegőben. Hallottam a csilingelést, s láttam gyertyafényben úszó szép karácsonyfákat, pedig ahogy ott kószáltam a behavazott fák közt, végtelen egyedülléttel a szívemben, tudtam, hogy mindez csak álmodozás, mert nálunk sötétek a szobák, s régi gyűrött ruháinkban éppen olyan magányosan töltjük el ezt az estét is, akár a többit.

Esteledett nagyon. Lent a faluban egyre több lámpa égett, s a papnál megkezdtek a kántálást is. Megálltam a fenyők alatt, és hallgattam a felszűrődő éneket. Románok kántáltak. Az egyhangú dallamot búsan itta föl a szétterülő este, s én arra gondoltam, hogy a románok kántáltak. Románok ünnepeltek. Mindig csak románok.

Sokáig álldögáltam ott, közben sötét lett egészen. Fázni is kezdtem, hűvös szél támadt a fák közül, éreztem, hogy haza kell már menni. De ugyanakkor valami fájdalmasan a torkomba markolt. A tudat, hogy karácsony este van, s én ott ülök majd egyedül, és nem lesz ott senki, akivel beszéljek, és nem lesz

semmi ünnep. Az öregek olvasnak a lámpa alatt, olvasnak zord, szótlan arccal, mintha olyan nap lenne ez is, mint a többi. Úgy szorította a torkomat, hogy könnyeket préselt ki a szemem. Hát csak a románok?

S ekkor valami bátor, nagy dolog jutott eszembe hirtelen, hogy szinte beleszédültem. Nem csak a románok! Miért csak ők? Karácsonyt csinálók én, magamnak! Karácsonyt, titokban, hogy senki se lássa!

Volt a fenyves szélén néhány kicsi fenyő. Csak akkorák, hogy a derekamig sem értek. A kerti színből kiloptam egy ást, meg egy ládát. S kiástam egyet, egy szépet a fenyőcskék közül. Sok földdel vettem ki, betettem a ládába, elrendeztem a gyökereit is, hogy baja ne essék, s megindultam vele a ház felé.

Vert a szívem az izgalomtól. Hátha meglátnak? Hátha baj lesz ebből? De sötét volt, nem látott meg senki. Egyedül laktam, a ház végiben. Úgy osontam be a szobába, mint a tolvaj. Meggyújtottam a lámpát, a ládát a fával az asztalra tettem s hozzáfogtam a feldíszítéséhez. Izgalmas, nagyszerű munka volt. Színes pirosból láncokat fabrikáltam, néhány szál aranyozott zsinórt is leltem hozzá s öt darab maradék gyertyavéget. A gyertyavégeket drótra kötöttem rá a fenyőre, időtlenül álltak rajta, az igaz. A színes papírlánc sem sikerült úgy, ahogy

akartam. Csúnya lett nagyon a karácsonyfám. De karácsonyfa volt!

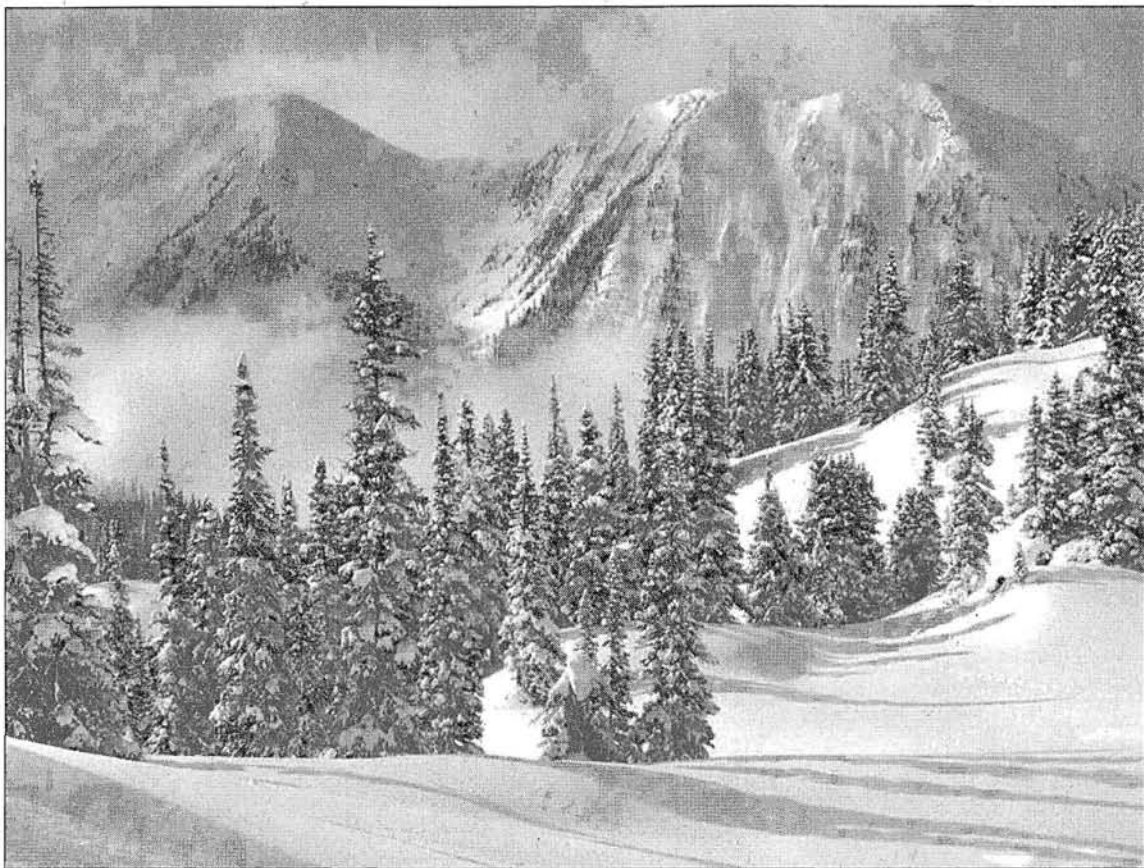
Mikor elkészültem a díszítéssel, hallgatóztam. Csend volt a házban, nem mozdult senki. Előszedtem gyorsan az ünneplő ruhámat, s fölöltöztem úgy, ahogy illik. Aztán meggyújtottam a gyertyacsonkokat. Elfújtam a lámpát. Sötét lett egyszeribe, csak az öt kis sárga láng dideregte be félénken a szobát. Kinyitottam a kályhaajtót, hogy világítson a tűz is. Aztán felkuperodtam az ágyra és ünnepeltem.

Táncolt a tűz lángja a falakon, rebbentek a kis gyertyák, fenyőszag volt és nagy csöndesség kereken. Valami szomorúan szépet éreztem akkor. Fájdalmasat, mert akkor egyedül voltam, s mert nem volt ajándék az asztalon. De komoly és dacos érzést is, mert magam teremtettem ünnepet magamnak, s most már nem csak a románok ünnepeltek a faluban.

Úgy éreztem, mintha az én kicsi karácsonyfámtól egyszeribe megenyhült volna az élet szigorú arca, s a reményesség meg a jövővel beléptek ünnepelni hozzám a szobába. S talán, azt hiszem, úgy is volt.

Ültem ünneplő ruhában az ágyon, s néztem a szegényes kis karácsonyfát, és gondoltam mindenfélét össze-vissza, szépet és szomorút, ahogy ilyen szép és magányos, de különösen nagy ünnepeken szokás, amíg lassan leégtek a gyertyavégek. Leégtek és elaludtak egyenként, csöndesen. Még éppen csak egy lángocská őrizte hűségesen az ünnepet a legelső ágon, aztán elaludt az is.

Még ültem az ágyon egy keveset, s néztem az elsötétülő szobát, mert a

kályhában is roskadt már a tűz és alig világított. A sötétséggel együtt éreztem lassan a hétköznapot is visszatérni, s emlékszem jól, ez csúnya és keserű érzés volt.

Aztán meggyújtottam újra a lámpát, levettem az ünnepi ruhát, s felvettem a régit. Leszedtem a fenyőről a ráaggatott holmit, s visszadugtam mindent a fiókba. Aztán kabátba bújtam, és visszavittem a fenyőfát oda, ahonnan kiástam.

Úgy emlékszem, mintha tegnap történt volna. Borzasztó sötét volt a fenyves, és szél suhogott az ágak között. Kint a tisztásokon derengve világított a hó. Félttem. Kísérteties volt a hószínű sötétség és a suhogó fenyves.

Sietve helyére tettem a fát. Gyökere körül ledöngöltem a földet, s havat is kapartam köréje. A csöndesség felől veszekedés hallatszott. Románul veszekedtek. A hangok felverték a falut, aztán befagytak újra a csendbe. Kántálás már nem hallatszott sehol. Hideg, néma téli este volt.

Ásót, ládát visszacipeltem a kerti házba, aztán hazamentem. Ideje volt, hívtak vacsorázni.

Mikor bementem, az asztalnál ültek. Fáradtan és rosszkedvűen kérdezte meg apám.

– Mit csináltál?

– Semmit – feleltem.

Apám szája megrándult, de nem kérdezett többet. Ő maga is a semmivel foglalkozott abban az időben.

Szóltanul ettünk. De valami furcsát, büszkét és szomorút éreztem akkor: hogy nekem karácsonyom volt mégis.

Véletlenül jutott az eszembe minap ez a régi történet. Karácsonyfát néztem a fiaim számára, s megtaláltam közben azt a fenyőt is, amit akkor este kiloptam a kertből. Megsínylette az ünneplést. Évekig csenevész maradt, volt idő, hogy azt hittem kipusztul. De aztán mégis erőre kapott. S ma már sudáran és magasan szökik az ég felé, erősen túlnőtt engem s mindnyájunkat, kik akkor éltünk.